БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 31 (4022). | Пайшанба, 13 февраль 1969 йил. | Баҳоси 2 тийин.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ДЕПУТАТЛИГИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

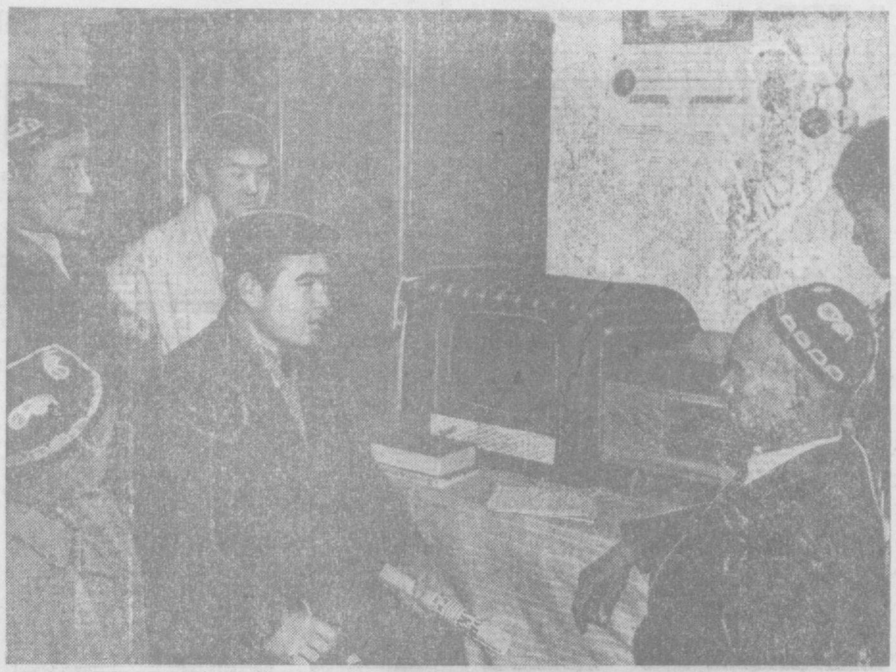

ОҚҚЎРҒОН районидаги Куйбишев қишлоқ Совети территориясига жойлашган 138-«Коммунизм» сайлов округи агитпунктида маҳаллий Советларга бўладиган сайловларга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Агитпункт агитаторларидан Неъмат Абдураимов аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришда намунали ишлар қилмоқда. У «Партия XXII съезди» колхози хонадонларида бўлиб, суҳбатлар ўтказади, сайлов ҳақидаги низом билан таништиради. Сайловчиларни янгиликлардан хабардор қилади. Суратда: агитатор Н. Абдураимов колхозчи Қосим Жуманов хонадонида суҳбат ўтказмоқда.

В. Клоков фотоси.

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

Маҳаллий Советларга сайловларда муҳим давр бошланди. Ҳамма ерда — колхоз ва совхозларда, саноат корхоналари ва қурилишларда, олий ўқув юртлари, муассасалар ва ҳарбий қисмларда меҳнаткашларнинг сайловолди йиғилишлари бўлиб ўтмоқда. Бу йиғилишларда халқимиз ўзининг энг яхши ва муносиб фарзандларини область, шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советлари депутатлигига номзод қилиб кўрсатмоқда.

Халқ ҳокимиятининг қуйи органларига сайловлар мамлакатимизда беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш, улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ижодий ва бунёдкорлик ишлари кенг қулоч ёйган, халқимизнинг меҳнат ва сиёсий активлиги юксалиб бораётган бир вазиятда ўтмоқда.

Иттифоқ, республика, шу жумладан областимиз халқ хўжалиги планларининг ўтган йил бажарилиш якунлари ҳар бир совет кишисининг қалбини қувонч, фахр ва ўз меҳнатидан бениҳоя мамнуният ҳислари билан тўлдирмоқда. 1968 йилда экономика, маданий қурилиш ва халқ фаровонлигини яхшилаш соҳасида янада янги босқичларга кўтарилдик. Беш йилликнинг тўртинчи йили ҳам зафар билан бошланди. Жойлардан келаётган хушхабарлар илғор корхоналар ва қурилишларда январь ойи топшириқлари муддатидан илгари бажарилаётганидан дарак бермоқда. Февралнинг дастлабки кунларида областимиз саноат корхоналарининг ходимлари қиш қийинчиликларини мардонавор енгиб, мўлжалланган план ва марраларни эгаллаш учун ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдалар.

Ана шу улкан ишларда, ҳаётимизнинг ҳар бир соҳасида қўлга киритилаётган қувончли ютуқларда Советларнинг, уларнинг қуйи органлари бўлган область, шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советларининг, доимий комиссиялар ва депутатларнинг ўрни, ҳиссаси ва улуши бениҳоядир. Улар омманинг ижодий меҳнати, ватанпарварлик ташаббусларини партиямиз XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг Пленумлари томонидан халқимиз олдига қўйилган улуғвор вазифаларни шараф билан бажаришга сафарбар этмоқдалар.

Шу кунларда халқимиз Советлар ишида янада актив қатнашиб, унинг барча органлари ишларини яхшилашда, муҳим сиёсий кампаниянинг муваффақиятли ўтишида яқиндан ёрдам бермоқда, қимматли таклиф ва маслаҳатларни баҳам кўрмоқда. Маҳаллий Советларга номзодлар кўрсатиш бизда ҳақиқий демократик асосларда ўтказилади. Халқимиз энг яхши, муносиб кишиларни, омма ўртасида катта ҳурмат ва иззатга сазовор бўлган, ўзининг бутун маънавий поклиги, ишчанлиги ва одампарварлиги билан эл-юрт қадр-қимматига сазовор бўлган кишиларни маҳаллий Советлардаги ўз вакиллари деб биладилар. Шунинг учун ҳам ҳамма жойда бу масалага алоҳида эътибор бериш керак. Жамоат ташкилотлари у ёки бу номзодни меҳнаткашларнинг йиғилишларига тавсия этишдан олдин активлар ва коллектив аъзолари билан маслаҳатлашиб олиши ва уларнинг фикрларига эътибор қилиши керак. Бундай пайтда номзоднинг биргина ишлаб чиқаришдаги муваффақиятлари ҳисобга олинмасдан, балки унинг ташкилотчилик қобилияти, жамоат ишларидаги тажрибаси ва шахсий фазилатлари ҳам ҳисобга олиниши лозим. Чунки, депутат деган ном фахрли номгина бўлиб қолмай, шу билан бирга жуда катта, шарафли ва масъулиятли номдир. Депутат Советларнинг кўпқиррали ишларида, уларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялари, сайлов округлари ва ҳамма ерда давлат топшириқларини бажаришда, маҳаллий ҳаётдаги турли-туман масалаларни ҳал этишда, сайловчиларнинг наказ ва топшириқларини бажаришда ўзининг ташкилотчилик ва ташаббускорлигини кўрсатиши, ғамхўр ва эътиборли бўлиши, халқ вакили деган юксак номни оқлай билиши лозим.

Депутатликка номзоди кўрсатилган кишилар қоидага мувофиқ меҳнаткашларнинг сайловолди йиғилишларида, матбуотда ҳартарафлама ва кенг муҳокама қилиниши, унинг шахсий ва иш фаолияти ҳамда сифатлари билан барча сайловчилар тўла танишиши керак. Сайловолди йиғилишлари ишчанлик, сиёсий активлик билан ўтиши ва бу йиғилишлар олдимизда турган муҳим вазифаларни тўла бажаришга қаратилмоғи керак. Муҳокама вақтида жамоат ташкилотлари, номзодни яқиндан билган ва таниган кишиларнинг фикр ва мулоҳазалари тўла ҳисобга олиниши, ҳар бир киши ўз мақсадини эркин айтиши ғоят муҳимдир. Партия ташкилотлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари сайловолди йиғилишлари ҳамда номзодлар билан бўладиган учрашувларнинг ташкилий, ишчанлик вазиятида ўтиши учун бутун тадбирларни кўришлари лозим.

Маҳаллий Советлар депутатлигига бирмунча номзодлар кўрсатилди. Бу номзодлар рўйхатига назар ташлар экансиз, улар орасида партия ишига, халқ манфаатларига чексиз садоқатли, ишда ва ҳаётда ҳаммага намуна бўлаётган халқимизнинг асл фарзандларини кўриш мумкин. Оҳангарондаги 9-шахта коллективининг Тошкент область Совети депутатлигига номзодлар кўрсатишга бағишланган йиғилиши активлик билан ўтди. Йиғилиш қатнашчилари шахтанинг энг яхши ишчиларидан Қаҳҳор Хушвақтовни депутатликка номзод қилиб кўрсатдилар. Хушвақтов ишлаб чиқариш новатори, актив жамоатчи, унинг кўпгина рационализаторлик таклифлари меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам берди. Кўмир разрези коллективининг йиғилишида ленинча меҳнат вахтасининг пешқадами, экскаватор машинисти коммунист Алексей Константинович Волков ҳам область Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди. У ҳозирги вақтда область Советининг депутати сифатида сайловчиларнинг юксак ишончини оқлаб келаётганлиги йиғилишда зўр мамнуният билан таъкидланди. Кўмир разрезининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари шу корхонанинг яна бир илғор ишчиси — кран машинисти Геннадий Васильевич Пряхинни ҳам область Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатдилар. Бекобод районидаги Навоий номли колхоз аъзоларининг сайловолди йиғилишида колхозчи комсомол аъзоси Санобар Тошбоева область Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди. Тошбоевани ҳамқишлоқлари яхши биладилар ва ҳурмат қиладилар. У меҳнатда намуна кўрсатиб, жамоат ишларида актив қатнашиб келмоқда. Олмалиқ шаҳар мебель фабрикаси коллективи область Совети депутатлигига коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси Салима Турдиқуловани, Янгийўл районидаги «Олмазор» боғдорчилик-узумчилик-виночилик совхозининг ишчи-хизматчилари Зоя Тихоновна Камаевани депутатликка номзод қилиб кўрсатдилар.

Маҳаллий Советлар депутатлигига якдиллик билан номзод қилиб кўрсатилаётган халқимизнинг ўғил ва қизлари, турли касб ва ҳунар эгалари, коммунистлар, комсомоллар ва партиясизлар бундай юксак шарафга — эл-юрт ҳурмати ва қадр-қимматига ҳалол меҳнатлари, партия ва халқ ишига чексиз садоқатли бўлганликлари, коллектив, жамоатчилик ўртасида катта обрў қозонганликлари туфайли эришмоқдалар. Халқ вакили бўлиш, унинг ҳурматини қозониш ғоят шарафли ва катта бахтдир.

Маҳаллий Советларга сайловларга тайёргарликни ҳамма ерда якдиллик, зўр уюшқоқлик, сиёсий активлик билан ўтказайлик.

И. А. КРИЛОВГА БАҒИШЛАБ

Тошкент жамоатчилиги улуғ рус масалчиси И. А. Крилов туғилган куннинг 200 йиллигини нишонлади. Шаҳар кутубхоналарида ажойиб ёзувчининг ҳаёти ва ижодини ҳикоя қилувчи виставкалар очилди. Ҳозир Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг аҳолиси ёзувчининг асарларини ўз она тилида ўқимоқда.

12 февраль куни Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Катта академик театрда рус адабиёти классиги туғилган куннинг 200 йиллигига бағишланган кеча бўлиб ўтди. Кечада филология фанлари доктори Л. Қаюмов «И. А. Крилов — улуғ рус масалчиси» деган мавзуда доклад қилди. (ЎзТАГ).

ИТАЛИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XII СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар,

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Италия Коммунистик партияси XII съездининг делегатларига, Италиянинг барча коммунистларига қизғин салом йўллаб, съезд ишига муваффақиятлар тилайди.

Совет коммунистлари ўз итальян ўртоқларининг фаолиятини зўр эътибор билан ва қардошларча бирдамлик ҳислари билан кузатиб турибдилар. Мамлакатингиздаги синфий курашнинг бориши реакцион доираларнинг Италия Коммунистик партиясини яккалаб қўйиш ва заифлаштириш режалари барбод бўлганлигини яққол кўрсатиб турибди. Италия Коммунистик партияси Италия меҳнаткашларининг авангарди, йирик умуммиллий кучи сифатида ўз позицияларини мустаҳкамлаб олди, уни халқ оммаси тобора кўпроқ қўллаб-қувватламоқда.

Италия коммунистларининг мамлакатдаги барча сўл, чинакам демократик кучлар бирлигини таъминлашга қаратилган йўли таъсирчан эканлиги тобора яққол аён бўлиб қолмоқда. Коммунистлар ишчиларни, деҳқонларни, зиёлиларни, ёшларни ва студентларни ягона сафда бирлаштирмоқ учун актив курашмоқдалар, бу эса Италиянинг энг зарур проблемаларини халқ манфаатларини кўзлаб ҳал қилишнинг гаровидир. Италия меҳнаткашларининг кенг оммаси ўнг социал демократларнинг бузғунчилик фаолиятини, оппортунизмини, антисоветизмини ва антикоммунизмини рад этмоқдалар ҳамда ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қилмоқ учун, тинчлик, демократия ва социализм иши йўлида муваффақиятли курашмоқ учун изчил марксизм-ленинизм йўлидан бориш ва революцион амалий фаолият билан шуғулланиш зарур эканлигини ўз тажрибаларида кўриб, қаноат ҳосил қилмоқдалар.

Италия Коммунистик партияси Италиянинг ташқи сиёсий йўлини тубдан ўзгартиришни, унинг агрессив НАТО блокидан чиқишини қатъий талаб қилмоқда, тинчлик ва барча мамлакатлар билан ҳамкорлик қилишдан иборат актив сиёсат ўтказиш, Европа хавфсизлиги ва, жумладан, Ўрта денгиз районида тинчликни таъминлаш учун курашмоқда. Италия коммунистлари АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини тамомила тўхтатиш учун, Вьетнам масаласини тинч бартараф қилиш учун оммани сафарбар қилмоқдалар. Италия Коммунистик партияси Яқин Шарқда тинчлик учун курашга ҳам бир талай ҳисса қўшмоқда.

Партиянгизнинг XII съезди империалистик доиралар кескинликни авжига чиқараётган, социализм мамлакатларига, жаҳон ишчилари, коммунистик ва миллий озодлик ҳаракатига қарши қўпорувчилик ишларини кучайтираётган мураккаб халқаро вазиятда ўтмоқда. Бундай шароитда социалистик мамлакатларнинг, қардош Коммунистик ва ишчи партияларнинг, барча антиимпериалистик кучларнинг жипслигини ва жанговар ҳамкорлигини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, социализм позицияларини қўпориш ва путур етказиш йўлидаги ҳар қандай уринишларига кескин зарба бериш ҳар қачонгидан ҳам муҳимроқдир. Коммунистик ва ишчи партияларнинг шу йил май ойида ўтказиладиган халқаро кенгаши бу соҳада катта роль ўйнаши лозим.

Италия ва Совет Иттифоқи коммунистлари традицион дўстлик ва самарали ҳамкорлик алоқалари билан боғланганлар. Совет коммунистлари ҳар иккала партиямиз ўртасидаги қардошлик алоқаларини марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми асосида янада мустаҳкамламоқ ва ривожлантирмоқ учун бундан буён ҳам ҳамма чораларни кўришга маҳкам бел боғлаганлар.

Италия Коммунистик партияси ўз сафларини ғоявий ва ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлашда, мамлакатдаги барча сўл демократик кучларни жипслаштиришда, тинчлик, демократия ва италиянинг социалистик келажаги учун курашда муваффақиятлар тилаймиз.

Яшасин Италия Коммунистик партияси!

Яшасин халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлиги ва жипслиги!

Итальян ва совет халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик мустаҳкамлана берсин ва ривожлана берсин!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

Ленинча меҳнат вахтасида ишлаётган пойтахтимиздаги кабель заводи илғорлари яхши натижаларни қўлга киритишмоқда. Тўхтамурод Маҳмудов коммунистик меҳнат зарбдори номини олган ўнлаб пешқадамларнинг биридир. У ўз зиммасига олган шахсий мажбуриятини барвақт адо этиш учун курашмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ДЎСТЛИК ҚУДРАТИ

Мамлакат бинокорларининг анжумани

Жуда катта қурилиш майдонига айланган Ўзбекистон пойтахтида бинокорларнинг Бутуниттифоқ учрашуви бўлиб ўтди. СССР Қурилиш министрлиги қурилиш ташкилотлари ва корхоналари активининг 11 февралда Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида Россия Федерациясидаги йигирма бешта ўлка, область ва автоном республиканинг, Ўзбекистон, Грузия, Литва, Молдавия, Латвия, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Эстониянинг қурилиш ва монтаж ташкилотлари ишчилари, инженерлари, хизматчилари, партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари вакиллари қатнашдилар.

Тошкент меҳмонлари бу ерда совет халқлари дўстлигининг ажойиб меваларини — барча иттифоқдош республикалар бинокорларининг меҳнати билан барпо этилган янги кварталларни кўрдилар. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Республика Олий Совети Президиуми ва ҳукумати номидан бинокорлар Бутуниттифоқ анжумани қатнашчиларини табриклаб сўзлаган нутқида зилзила оқибатларини тугатишда, тошкентни қуриш ва реконструкция қилишда берилган қардошлик ёрдами учун миннатдорчилик изҳор қилди.

Йиғилишда қурилиш-монтаж ташкилотлари ва корхоналарининг 1968 йилги иш якунлари, 1969 йилги планнинг ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига коллективлар олган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлашга доир вазифалар муҳокама қилинди.

Докладчи — СССР қурилиш министри Г. А. Караваев ва музокараларда қатнашган нотиқлар: Ўзбекистон ССР қурилиш министри С. И. Иброҳимов, «Главзапстрой» бошлиғи К. А. Глуховской, Литва ССР қурилиш министри Р. М. Сакалаускас, «Главприволжскстрой» 3-трестининг бригадири, РСФСРда хизмат кўрсатган бинокор А. С. Алтобаева, «Главульяновскстрой» бошлиғи В. Ф. Селиверстов, «Кохтлаярвестрой» трестининг бошқарувчиси Я. Н. Яхнес, СССР енгил саноат министрининг ўринбосари Е. Т. Алексеев, Қирғизистон ССР қурилиш министри В. И. Шевнин, Туркманистон ССР қурилиш министри В. Ф. Жуленев, Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг раиси А. И. Ушаков, РСФСР Госстройи раисининг ўринбосари Д. И. Суровов, «Ярхимпромстрой» трестининг бригадири В. Н. Голов, микробиология саноати бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари В. Е. Любомирский, СССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрининг ўринбосари Л. Д. Солоденников, Тожикистон ССР қурилиш министри Б. И. Владимировлар министрлик ва унга қарашли ташкилотларнинг беш йиллик учинчи йилидаги фаолиятини анализ қилдилар; қурилиш ишини яхшилашнинг бир қанча асосий проблемаларига тўхталиб ўтдилар.

1968 йилда министрлик коллективлари шундан олдинги йилга нисбатан 5,4 процент кўп иш бажардилар, 455 та йирик ишлаб чиқариш қувватларини — нефтни дастлабки қайта ишловчи минерал ўғит, цемент, қурилиш материаллари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи корхоналарни ишга туширдилар, 6,3 миллион квадрат метр саҳнли уй-жой биноларини, 139 минг ўринли мактабларни, 51 минг ўринли 260 та болалар муассасаларини, 62 та касалхона ва поликлиникани қуриб битказдилар. Бинокорларнинг меҳнат унумдорлиги ва иш ҳақи ошди. 143 та корхона планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказилди.

Шу билан бирга, қурилишдаги каттагина резервлар ҳали ишга солинмаганлиги ёки улардан тўла-тўкис фойдаланилмаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

1969 йилда ишларнинг ҳажми 16 процент ортади. Химия, автомобиль саноатида ва саноатнинг бошқа тармоқлари объектларида бажариладиган ишлар ҳажми айниқса кўпайтирилади, бу тармоқларда 800 та йирик корхона ишга туширилиши керак. 7 миллион квадрат метр саҳнли уй-жой бинолари, 150 минг ўринли мактаблар қурилиши белгиланган. Меҳнат унумдорлиги 7,2 процент оширилиши лозим. Қурилишларда янги вазифаларни бажармоқ учун ҳамма имкониятлар мавжуд эканлиги йиғилишда таъкидлаб ўтилди.

Қурувчиларнинг иш ҳақи оширилди, меҳнат шароитлари яхшиланмоқда, қурилишларнинг ишлаб чиқариш ва техника базаси кенгайтирилмоқда. Бинокорлар ана шу ғамхўрлик учун Коммунистик партия билан Совет ҳукуматидан ғоят миннатдордирлар. Йиғма материаллардан иморат қуришни кўпайтириш, йирик панелли уйсозликни ривожлантириш, тармоқли графикларни қўллаиниш ва меҳнатни илмий ташкил этиш энг муҳим вазифалардандир. Йиғилиш қатнашчилари социалистик мусобақада юксак кўрсаткичларга эришган илғор коллективлар фаолиятига, энг яхши бригадаларнинг ва ўз ишининг устаси бўлган айрим ишчиларнинг тажрибасига алоҳида қизиқиб қарадилар.

Йиғилиш иштирокчилари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган юксак социалистик мажбуриятларни маъқулладилар. Минерал ўғитлар, машиналар, бинокорлик материаллари, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарувчи янги корхоналарни муддатидан олдин ишга туширишга қарор қилинди. Уй-жой биноларини қуриб битказиш планини 27 декабргача бажариш белгиланди.

В. И. Ленин туғилиб ўсган Ульяновск шаҳрида қурилаётган ёдгорлик маркази 1969 йил декабрида битказилади.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, Н. Г. Ляшенко, Е. С. Насриддинова, М. А. Абдураззоқов, С. Р. Расулов, КПСС Марказий Комитети қурилиш бўлими мудирининг ўринбосари А. Д. Дмитриев, СССР Госплани раисининг биринчи ўринбосари В. Я. Исаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари С. К. Зиёдуллаев ва А. Р. Хўжаев, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Е. Новичков, Эстония ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Г. Венделин қатнашдилар.

Йиғилиш бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Мажлислар залининг фойесида СССР Қурилиш министрлиги коллективларининг муваффақиятларини кўрсатувчи виставка очилди. (ЎзТАГ).

А. Н. КОСИГИН ЛЕ ДИК ТХОНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Париждаги тўрт томонлама музокараларда қатнашаётган Вьетнам Демократик Республикаси делегацияси бошлиғининг махсус маслаҳатчиси, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари Ле Дик Тхони 11 февралда қабул қилди. У ватанига кета туриб Москвада тўхтаб ўтган эди.

Суҳбат қардошларча дўстлик ва тўла ҳамжиҳатлик руҳида ўтди. (ТАСС).

ИККИ ОЙЛИК ПЛАН МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

МУСОБАҚА ҒОЛИБИ

«Узбекшахтострой» тресги областимизнинг пешқадам қурилиш ташкилотларидан ҳисобланади. Унинг меҳнатсевар, аҳил ва иноқ коллективи беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш юзасидан бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этяпти. Натижада қурилиш суръати тезлашяпти, сифати яхшиланмоқда. Қатор объектлар белгиланган муддатларда ишга туширилди.

Бинокорлар ўтган хўжалик йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлашди. Капитал қурилиш йиллик давлат плани анча ортиғи билан адо этилди. Тўртинчи квартал топшириғини бажаришда катта ютуқлар қўлга киритилди. Шу туфайли ҳам трест коллективи Иттифоқимиздаги барча қурилиш трестлари ўртасида энг яхши натижаларга эришди. Мусобақа ғолиби бўлди. Қурувчиларга ўтган йилнинг 4-кварталдаги иш якунлари бўйича СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи ҳамда биринчи даражали пул мукофоти берилди.

Қўли гул бунёдкорлар ўз меҳнатларининг ана шундай юксак тақдирланганидан бениҳоя хурсанд бўлиб, беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини ҳам барвақт бажаришга ҳаракат қилмоқдалар. Бу йил анча ошириб белгиланган қурилиш-монтаж ишларини бекам-кўст амалга ошириш учун астойдил курашмоқдалар. Мавжуд имкониятларни қидириб топиб ишга солмоқдалар.

БАЙРОҚДОР КОЛЛЕКТИВ

Тошкент гўшт комбинати коллективи давлат планларини муттасил зиёдаси билан адо этиб келмоқда. Корхона айниқса, ўтган йилнинг тўртинчи квартали топшириғини бажаришда яхши кўрсаткичга эришиб, республикамиз гўшт ва сут саноати корхоналари ўртасидаги мусобақада учинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлди.

Коллективнинг меҳнатдаги бу катта ютуғи муносиб тақдирланди. Комбинатга Ўзбекистон ССР Гўшт-сут саноати министрлиги ҳамда озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда 3500 сўмлик пул мукофоти берилди.

Я. МОРДУХАЕВ.

ЎРТОҚ Николай Новиков бошчилик қилаётган электр монтажчилар бригадаси Тошкентдаги 1-монтаж бошқармасида пешқадамлар сафида келмоқда. Бригада аъзолари смена нормаларини мунтазам 170—180 процентдан адо этиб, февраль ойи топшириғини муддатидан илгари бажаришга интилмоқдалар. Суратда: бригадир ўртоқ Н. Новиков. Е. Бова фотоси.

ҚУРИЛИШГА РАҲБАРЛИКНИ ЯХШИЛАЙЛИК

«Главташкентстрой» қурилиш ташкилотлари коллективлари Ўзбекистоннинг янги пойтахтини бунёд этишда зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдалар. Биргина ўтган йилда 400 минг квадрат метрдан зиёд турар-жой майдони, 17 минг ўқувчига мўлжалланган мактаб, қарийб 4,5 минг кичкинтойга боғча ва ясли каби қатор маданий-маиший муассасаларни қуриб фойдаланишга топширдилар. 1967 йилдагига нисбатан 6,7 процент кўп турар-жой бинолари қурилди.

Шу ишлар орасида Бош бошқарма ўз эҳтиёжи учун бинокорлик материаллари етказиб берадиган саноат корхоналари ҳам қурди. Йилига 198 минг квадрат метр уй-жой қура олиш қувватига эга бўлган 1-уйсозлик комбинатининг 2-навбати ишга туширилди, экспериментал темир-бетон буюмлари заводи қад кўтарди. бу корхона йилига 2 минг 200 дона санитария-техника кабиналарини тайёрлаш қувватига эга, 2-уйсозлик комбинати, лифт, паркет, ёғочсозлик заводлари қурилиши жадал давом этмоқда.

Ўтган йили бажарилган улкан қурилиш-монтаж ишлари заминида «Главташкентстрой» қурилиш ташкилотларининг 4 мингдан ортиқ коммунистлари, 8 мингдан ортиқ комсомоллари, ниҳоят қарийб 50 мингга яқин бинокор-кадрларининг фидокорона меҳнатлари турибди.

Шу кунларда қурилиш трестларида бўлиб ўтаётган партия-хўжалик активи йиғилишларида эришилган муваффақиятлар ва навбатдаги вазифалар муҳокама қилинмоқда.

Бош бошқармага қарашли ташкилотлардан энг йириги саноат корхоналари бошқармасидир. Бу бошқарма Тошкент қурилишларига бинокорлик материаллари етказиб беришга мутасадди этилган. Бошқармада партия ташкилотининг раҳбарлигини яхшилаш ва коммунистларнинг активлигини ошира бориш, шу йўл билан ишлаб чиқариш кўрсаткичларини юқорига кўтариш борасида ўтган йили бир мунча ибратли ишлар қилинди. Бошқарма ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1968 йил планини ортиғи билан адо этди. Пландаги 44 миллион 918 минг сўмлик ўрнига 46 миллион сўмлик иш бажарилди. Маҳсулотни реализация қилиш плани 103 процентга етказилди. Бошқармага қарашли саноат корхоналари йил давомида планда белгиланганидан 215 минг сўм кўп даромад қилди. Бу корхоналар шаҳар қурилишларига 321 минг кубометр йиғма темир-бетон, 4,7 минг тонна товар арматураси, 4 миллион 289 минг кубометр норуда материаллар, 8,5 минг тонна металл конструкциялари, 97,4 минг кубометр керамзит, 16,5 минг кубометр тахта ва кўплаб бошқа хил бинокорлик материаллари етказиб бердилар.

— Бошқармамизда, — дейди партия-хўжалик активи йиғилишида доклад қилган, бошқарма бошлиғи В. Ф. Гауфлер, — эришилган ютуқлар билан бирга бир мунча камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Энг муҳим маҳсулот турларидан

ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК АКТИВИ ЙИҒИЛИШЛАРИДА

бўлган йиғма темир-бетон, товар арматураси, керамзит, ёғоч-тахта материаллари пландагидан анча кам тайёрланди. 6, 8, 9-темир-бетон буюмлари заводлари планни бажара олмади. Бу корхоналарда меҳнатни оқилона уюштириш, материалларни тежаб-тергаб сарфлаш, машина ва механизмлардан унумли фойдаланиш масалаларига яхши эътибор берилмади.

Бошқарма партия-хўжалик активи йиғилишида сўзга чиққан 1-темир-бетон буюмлари заводининг директори Н. Клеблеев, ремонт-механика заводи слесари Е. Беляев, бошқарма бош инженери Р. Аҳмедов ва бошқа ўртоқлар партия ташкилотларининг ишлаб чиқаришга раҳбарлиги тўғрисида батафсил тўхтаб ўтдилар. Бошқарма партия-хўжалик активи йиғилишида беш йиллик тўртинчи йили планларини муддатидан илгари бажаришга қаратилган тадбирлар белгилаб олинди.

153-қурилиш тресті «Главташкентстрой» қурилиш ташкилотлари орасида йириги. Трест коллективи илгарилари илғор ташкилотлар қаторидан мустаҳкам ўрин олган эди. Кейинги йилларда давлат планларини бажармай қўйди. Ўтган йилги меҳнат якунларига бир назар ташлайлик. Трест бўйича қурилиш-монтаж ишлари плани 71,9 процентда қолиб кетди. Планнинг бажарилмаслигига рўкач қилинадиган бўлса, сабаблар жуда кўп. Аввало шуни айтиш керакки, кейинги йилларда трестга қарашли қурилиш бошқармаларининг кўпчилигида меҳнат интизоми бўшашиб кетди. Трестнинг собиқ бошқарувчиси В. Назарбеков, партия комитетининг секретари М. Орлов ўртоқлар коллективни трест олдида турган хўжалик вазифаларини бажаришга сафарбар эта олмадилар Партия комитети партиявий-ташкилий ишларни йўлга қўйиш, партия ташкилотининг жанговарлигини ошириш масалалари билан суст шуғулланди. Объектларда ишлаётган қурувчиларга етарли маданий-маиший шароит яратиб берилмади. Қурилиш участкалари бинокорлик материаллари билан ўз вақтида таъминланмади. Натижада кўплаб иш вақти йўқотилди. Ўтган йилнинг ўзида трест иш ҳақи фондидан 173 минг сўм зарар кўрди.

Трест партия-хўжалик активи йиғилишида сўзга чиққан коммунистлардан Ш. Ғанаков, Н. Муренченко, Р. Зиёев ва бошқа ўртоқлар ана шу нуқсонлар ҳақида куюниб гапирдилар. Йўл қўйилган хато ва камчиликларни бу йил ҳам такрорламасликка трест коллективини даъват этдилар.

Биноларни тўла фойдаланишга топшириш уни пардозлаш, тез ва сифатли чиқаришга боғлиқ. «Главташкентстрой» ихтиёридаги иккита трест биноларга пардоз бериш ишлари билан шуғулланади. Яқинда 2-пардозлаш тресті коммунистларининг ўтган йил якунларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. 1968 йили трест коллективи 6 миллион 40 минг сўмлик пардозлаш ишларини бажариб, давлат планини 92,9 процентга аранг етказди. Трест партия-хўжалик активи йиғилишида доклад қилган бошқарувчи вазифасини бажарувчи В. М. Марков ўтган йили эришилган айрим муваффақиятлар ва йўл қўйилган камчиликлар ҳақида муфассал гапирди. Трест коммунистларини, барча қурувчиларини беш йиллик тўртинчи йили планларини муваффақиятли бажаришда намуна кўрсатишга чақирди. Докладчи трестга қарашли 30- ва 31-қурилиш бошқармалари ишларини анализ қилди. 31-қурилиш бошқармаси коллективи планларни ортиғи билан бажарган ҳолда 30-қурилиш бошқармаси ҳамон орқада судралиб келмоқда. Бошқарманинг аввалги бошлиғи В. Панченко меҳнатни ташкил этиш масалалари билан мутлақо шуғулланмади. У ишдан бўшатилгандан кейин ўрнига вақтинча қўйилган Я. Кац ҳам ўзига юклатилган вазифанинг уддасидан чиқа олмади.

2-пардозлаш трестида 15 та коммунистик меҳнат бригадаси ишлаб турибди. 240 ишчи коммунистик меҳнат зарбдори. Трест меҳнат аҳлининг аксарияти ўз зиммаларидаги вазифаларини муваффақиятли адо этиб келаяпти. Бироқ, трест раҳбарлари (бошқарувчи вазифасини бажарувчи В. М. Марков, партия комитетининг секретари Н. Тян ўртоқлар) илғорлар тажрибасини оммалаштириш, меҳнатни ташкил қилишнинг прогрессив усулларини жорий этиш, машина ва механизмлардан унумли фойдаланиш масалалари билан яқиндан шуғулланмадилар.

Бу йил «Главташкентстрой» бинокорлари олдида ўтган йилдагидан ҳам катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Бу йил 100 минг квадрат метр кўп турар-жой бинолари, 18 минг ўқувчига мўлжалланган мактаб, 7 минг 430 ўринли болалар муассасалари, қатор саноат корхоналари, маданий-маиший муассасалар ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводлари объектларини қуриш керак. Бу вазифаларни бажариш «Главташкентстрой» коммунистларидан ва барча бинокорларидан янада самарали меҳнат қилишни талаб этади.

Ш. ҚОСИМОВ.

НАВОИЙШУНОСЛАРНИНГ ИЛМИЙ СЕССИЯСИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида навоийшуносларнинг анъана тусига кириб қолган йиллик илмий сессияси бўлиб ўтди. Сессияда улуғ шоир ва мутафаккир Алишер Навоийнинг ижоди ва ҳаётига бағишланган 10 тадан ортиқ доклад тинглаиди. Филология фанлари докторлари Ҳ. Сулаймонов, А. Қаюмов ва бошқа олимлар ўз докладларида Навоийнинг битмас-туганмас адабий меросини ўрганиш соҳасидаги сўнгги натижаларни гапириб бердилар, бундан буёнги илмий изланиш йўлларини белгиладилар. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ХОДИМЛАРИ СЕМИНАРИ

Яқинда Оҳангарон шаҳар партия комитетида Ўзбекистон ССР ёқилғи қазиб чиқариш корхоналари, металлургия саноати ва кон қидирув ташкилотлари партия ташкилотлари секретарларининг семинари бўлиб ўтди.

Семинарнинг дастлабки кунида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг оғир саноат ва машинасозлик бўлими мудири И. Р. Раҳматов «Меҳнатни илмий уюштириш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг манбаи», Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг директори М. Р. Рамазанов «Олмалиқ кон-металлургия комбинатида янги техника ва технологияни жорий қилиш», Ўзбекистон ССР Геология министрининг ўринбосари В. Г. Гарьковец «Ўзбекистон ССР геология министрлигининг республикада фойдали қазилмаларни қидириш соҳасидаги вазифалари», Ўзбекистон ССР Госплани металлургия ва минерал хомашё бўлими бошлиғи А. А. Буторин «Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш ҳақида», Ингичка руда бошқармаси партия ташкилотининг секретари Н. Хусанов «Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасини амалга ошириш юзасидан корхона иш тажрибаси» ва бошқа темаларда лекциялар ўқидилар.

Ўша куни семинар қатнашчилари «Узбекуголь» комбинати корхоналари ҳамда маданий-маиший объектларнинг ишлари билан ҳам танишдилар.

Семинарнинг иккинчи кунида Оҳангарон шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. Ғуломов «КПСС XXIII съезди қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотларининг ташкилотчилик ролини ошириш», «Средазэнергоцветмет» корхоналари партия ташкилотининг секретари Р. Г. Музаффаров «Партия бюроси ишини уюштириш ва перспектив планлаштириш тажрибаси», «Узбекуголь» комбинати кўмир разрези партия комитетининг секретари Ю. А. Климович «Партия комитетининг цех партия ташкилотлари ва партия группалари фаолиятига раҳбарлиги» ва бошқа темаларда докладлар қилдилар.

Шунингдек, семинарда ҳозирги шароитда партия ташкилотларида идеология ишларини ташкил этиш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кўриш соҳасида партия ташкилотлари томонидан олиб борилаётган сиёсий ва маданий-оммавий тадбирлар ва бошқа масалалар юзасидан ҳам кенг фикр алмашилди.

Семинарда партия ташкилотининг секретарлари ўз иш тажрибалари ҳақида ўртоқлашдилар.

Семинарнинг охирги кунида «Партия ишида ленинча услуб» темасида назарий конференция бўлди.

И. АҲМЕДОВ.

СОВЕТ САЙЛОВ СИСТЕМАСИ

Шу йил 16 март куни республикамиз давлат ҳокимиятининг маҳаллий органлари—қишлоқ, овул, посёлка, район, шаҳар ва область Советларига сайлов ўтказилади. Ҳозир ҳамма жойда бу умумхалқ анжуманига қизғин тайёргарлик давом этмоқда.

Мамлакатимизда давлат ҳокимияти олий ва маҳаллий органларига ўтказиладиган сайловлар катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган воқеадир. Айниқса бу йилги сайловлар совет халқи Коммунистик партиямизнинг шонли XXIII съезди қарорларини изчил амалга ошираётган, социалистик экономика ва маданиятимизнинг барча тармоқлари мисли кўрилмаган даражада юксалаётган, коммунизм қурилиши йўлида совет халқининг сиёсий активлиги ҳар қачонгидан ортган, ғайрати жўш урган, доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига тайёргарлик авж олган бир вазиятда ўтказилмоқда.

Совет халқи бўлажак сайловларда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ички ва ташқи сиёсатининг равнақи учун, социалистик халқ хўжалигини янада юксалтириш, халқимизнинг моддий фаровонлиги ва маданий савиясини янада ошириш, бутун дунёда барқарор тинчликни ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун овоз берадилар.

СССР да давлат ҳокимияти олий ва маҳаллий органларига ўтказиладиган сайловлар дунёда энг демократик сайловдир. Социалистик умумхалқ демократияси жаҳонда энг изчил, чинакам демократия бўлиб, ҳеч қандай синфий, миллий, ирқий ва бошқа хил чегараланишларни билмайди.

Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ, республикамиз давлат ҳокимияти маҳаллий органлари республика гражданлари томонидан умумий, тенг, тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида, яширин овоз бериш йўли билан икки йил муддатга сайланади.

Ўзбекистон ССР Конституциясида ифодаланган умумий, тенг, тўғридан-тўғри ва яширин овоз бериш йўли билан ўтадиган совет сайлов системасининг принциплари ва унинг буржуа давлат ҳокимияти органларига бўладиган сайловлардан афзалликлари беқиёсдир.

Умумий сайлов ҳуқуқи шуки, бизда сайловларга 18 ёшга тўлган ҳар бир совет граждани ирқи, миллати, жинси, диний эътиқоди, ижтимоий келиб чиқиши, ўтроқ ёки кўчманчилиги, маълумоти, ўтмишдаги фаолиятидан қатъий назар мамлакатимиз давлат ҳокимияти олий ва маҳаллий органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадир.

Совет сайлов ҳуқуқидан фақат ақлдан озган кишилар ва СССР территориясида яшовчи ажнабий давлат гражданлари фойдаланмайдилар.

Ўзбекистон ССР Конституцияси хотин-қизлар ва Совет Армияси сафида хизмат қилувчиларга кенг демократик сайлов ҳуқуқидан тўла фойдаланиш ҳуқуқини берган.

Капиталистик мамлакатларда эса хотин-қизлар сиёсий ҳуқуқлардан тўла фойдаланмайдилар, фойдалансалар ҳам фақат эксплуататор синф вакилларига мансуб хотин-қизлар фойдаланадилар. Меҳнаткаш хотин-қизлар эса ижтимоий-сиёсий ҳаётдан четлаштирилган. Ҳатто айрим капиталистик давлатларда — Португалия, Парагвай, Боливияда хотин-қизлар сайлаш ва сайланиш ҳуқуқидан ҳали ҳам маҳрум.

Буржуа давлатларида хотин-қизлар сайлов ҳуқуқига формал равишда эга бўлсада, лекин ҳокимият органларига жуда кам сайланади. Америка Қўшма Штатлари Конгрессининг 86 чақириғида хотин-қизлар фақат 3 процент, Англия парламентида эса 5 процентни ташкил этади.

АҚШнинг 9 штатида хайр-эҳсон бериш ташкилотларидан нафақа олувчи инвалидлар, қариялар, қаровсиз шахсларни сайлов ҳуқуқидан маҳрум қилувчи антидемократик қонунлар мавжуддир. Кўпчилик буржуа мамлакатларида юқори ёш цензи бор. Масалан, Англия, Бельгия, Греция, Францияда 21 ёшга тўлган киши актив (сайлаш) ҳуқуқига эга. Данияда 23 ёш, Италияда 25 ёш.

Пассив (сайланиш) ҳуқуқни олиш учун, яъни депутат бўлиш учун АҚШ, Италия, Япония қуйи палаталарига 25 ёш, АҚШ юқори палатаси — Сенатга 30 ёш, Италия сенатига 40 ёшли бўлиши керак.

Бу мамлакатларда сайловчи ва сайланувчиларнинг юқори ёшли бўлишига сабаб шуки, буржуазия ёшлардан қўрқади, чунки ёшлар прогрессив идеяларга, коммунистик, ишчилар, халқ озодлиги ҳаракатига хайрихоҳ, мустамлакачиликка қаршидирлар. Шунинг учун буржуазия ёшларни сиёсий ҳаётдан четлатишга интилади. Буржуа мамлакатларида меҳнаткашлар оммасини сайловдан четлатишга қаратилган цензлардан бири ўтроқлик цензидир. Ўтроқлик цензи бўйича сайлов ҳуқуқига эга бўлиш учун қонунга биноан, маълум муддатгача бир жойда яшаши зарур. Бу билан иш қидириб юрувчи, мавсумий ишчиларни сайловдан маҳрум этилади.

Ўтроқлик цензига кўра АҚШнинг 33 штатида 1 йил, қолган штатларида эса 2 йил яшаган шахс сайлаш ҳуқуқига эга бўлади. Бу ценз орқали АҚШда 6 миллиондан 8 миллионгача граждан сайлов ҳуқуқидан маҳрум этилади. Ўтроқлик цензи АҚШ да 1—2 йил белгиланган бўлса, Норвегияда 5 йил, Таиландда эса 20 йилдан кам бўлмаслиги белгиланган.

Бизнинг мамлакатимизда коммунистик партия раҳбарлигида инсоният тарихида биринчи бўлиб миллий масала одилона ҳал қилинди. Социалистик жамиятнинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётида ҳақиқий халқлар тенглиги, ҳамкорлиги, дўстлиги ва биродарлиги тўла таъминланди.

АҚШ федераль конституцияси негрларни қора танли бўлгани учун сайлов ҳуқуқидан фойдалантирмасликни ман қилган бўлса-да, аслида негрлар «саводсиз», «одобсиз», «кўчманчи», ва бошқа кўп турли важлар билан сайлов ҳуқуқидан маҳрум этилади. АҚШ жанубий штатларида яшовчи сайлов ёшидаги 5 миллиондан ортиқ негрдан сайлов рўйхатига фақат 25 проценти киритилган. АҚШ конгресси депутатлари орасида атиги уч негр бор. Американинг ерли халқи бўлган 400 мингдан ортиқ ҳинд сайлов ҳуқуқидан фойдаланмайди.

Бизда умумий сайлов ҳуқуқи сингари, тенг сайлов ҳуқуқи совет сайлов ҳуқуқининг асосий принципларидан бирини ташкил этади. Ўзбекистон ССР Конституциясига биноан ҳарбир сайловчи фақат бир овозга эга. Сайловларга қонунда белгиланган тартибда ҳамма гражданлар тенг, баб-баравар қатнашади, ҳеч кимнинг сайлов ҳуқуқи чекланмайди, сайлов рўйхатига фақат бир маротаба киритилади.

Депутатликка номзод фақат бир сайлов округи бўйича кўрсатилади. Агарда бир шахснинг бир неча сайлов округи бўйича депутатликка номзоди кўрсатилса, у фақат бир жойга розилик бериши керак. Сайлов округлари аҳоли сони жиҳатидан бир хил ташкил этилади.

Капиталистик давлатларда тенг сайлов ҳуқуқи қоғозда, формал равишда жорий қилиниб, амалда эса эксплуататорлар билан меҳнаткашлар оммаси ўртасида тенглик йўқ. Тенг бўлмаган сайлов округларини тузиш, «сайлов географияси» номи билан аталувчи принципнинг жорий этилиши натижасида меҳнаткашлар сайловдан маҳрум этилади. Айрим капиталистик мамлакатларда ҳали ҳам кишилар хусусий мулкининг кўплиги ёки камлигига қараб оз ёки кўп овоз оладилар.

Бизнинг мамлакатимизда сайловлар гражданларнинг тўппа-тўғри овоз бериши йўли билан амалга оширилади.

Ҳар бир сайловчи депутатликка кўрсатилган номзод учун овоз бериш ёки бермасликни вакилсиз, шахсан ўзи ҳал этади. Тўғридан-тўғри овоз бериш принципи энг демократик овоз бериш ҳисобланади. Сайловчи ўз эркини ўзи тўла ифода этилишини таъминлайди.

СССРда давлат ҳокимиятига бўладиган сайловлар сайловчиларнинг яширин овоз бериши билан якунланади. Сайлов бўладиган бинода сайлов бюллетенларини тўлдириш учун махсус кабиналар ўрнатилади. Сайлов бюллетени тўлдирилаётган вақтда кабиналарга овоз берувчидан ташқари ҳеч кимнинг, шу жумладан, сайлов комиссияси аъзоларининг ҳам кириши таъқиқланади. Яширин овоз бериш тартибини бузувчи шахслар совет қонуни томонидан жазоланади.

Бу эса давлат ҳокимияти олий ва маҳаллий органларига ҳақиқий халқ вакилларининг сайланишига олиб келади.

Жаҳонда энг демократик сайлов системаси асосида сайланган мамлакатимиз давлат ҳокимияти органлари буюк доҳиймиз В. И. Лениннинг, «Бу ҳамма учун очиқ, ҳамма нарсани омма кўз ўнгида қиладиган, омма учун қулай бўлган, бевосита омманинг ўзидан келиб чиқадиган ҳокимият, халқ оммасини ва унинг иродасини тўғридан-тўғри ва бевосита ифода қиладиган органдир» деган сўзларининг ёрқин исботидир.

С. СУЛТОНОВ,
юридик фанлари кандидати.

АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

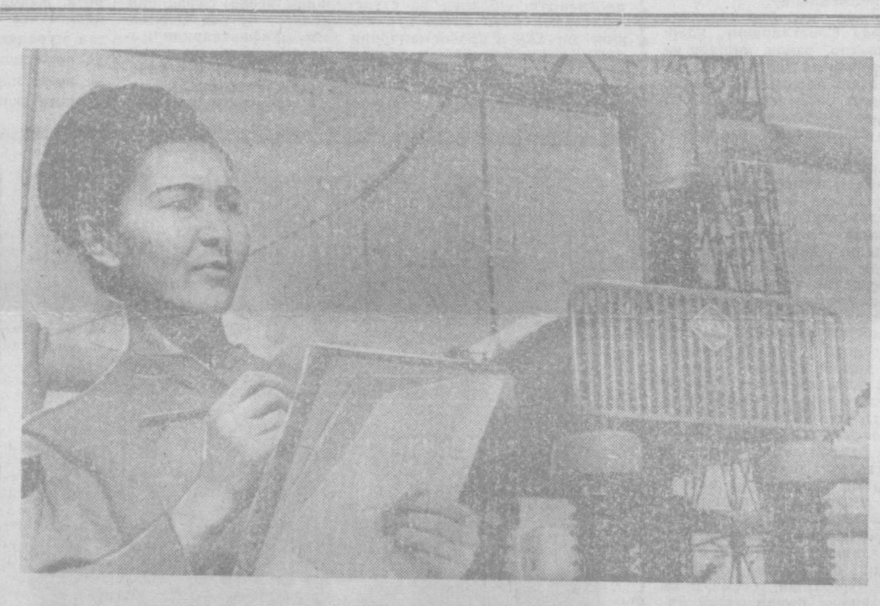

Энергетика ва автоматика илмий-текшириш институтининг кичик илмий ходими Арофат Иброҳимова изоляция материалларининг чидамлилигини ошириш устида иш олиб бормоқда. Суратда: ўртоқ А. Иброҳимова.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ИЛҒОР КОРХОНА

Бу корхона номини пойтахтимиз бинокорлари фахр билан тилга олишади. Чунки, корхонада ишлаб чиқарилаётган темир-бетон буюмлари, конструкциялар сифати ва пишиқлиги билан уларга манзур бўлмоқда. Кўпқаватли замонавий бинолар шу завод маҳсулотлари билан қад ростлаяпти.

Дарвоқе, 3-темир-бетон буюмлари заводи пойтахтимизда энг илғор қурилиш саноати корхоналаридан биридир. Корхона аҳли йил сайин пойтахтимиз қурилишларига кўплаб сифатли маҳсулот етказиб, ўз зиммасидаги вазифани шараф билан бажармоқда.

Беш йилликнинг учинчи йили якунлари завод коллективи учун чиндан ҳам қувонарли бўлди. Улар 5 декабрдаёқ йиллик планни адо этишганди. Барча кўрсаткичлар бўйича топшириқлар ҳам ортиғи билан бажарилди. Шу муддатгача завод пойтахт қурилишларига 30 минг кубометр йиғма-темир бетон конструкциялари жўнатди. Пландаги 2 миллион 847 минг сўм ўрнига 3 миллион 257 минг сўмлик ялпи ва товар маҳсулотлари тайёрланди. Бир йил мобайнида қарийб уч миллион сўм ўзлаштирилиб, 284 минг сўм фойда олинди.

— Шуниси қувончлики, бултур қўшимча мажбуриятни ҳам ошириб бажардик, — дейди завод директори ўртоқ Е. К. Ленченко,—умуман олганда, заводда ўтган йили 32 минг кубометрга яқин темир-бетон ва 3 миллион 427 минг сўмлик товар маҳсулотлари ишлаб чиқарилди.

Ўтган йилни муваффақиятли якунлаган завод коллективи бу йил ҳам қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқда. Ҳар бир участка ва звенода меҳнат унумдорлиги ўсиб боряпти, маҳсулот сифати яхшиланиб, таннарх арзонлашмоқда.

Меҳнатни оқилона ташкил этган бригадалар бу ерда жуда кўп. Б. Антонец бошлиқ арматурачилар коллективи коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак номга сазовор бўлган. Заводнинг Кўчма Қизил байроғи ҳам шу коллектив қўлида. Бригада аъзолари меҳнат маданияти учун ҳам мунтасил курашишяпти. Уларнинг ҳар бири ўз малакасини ошириб, икки-уч ҳунар соҳиби бўлишга интилаяпти.

Э. Асилов, А. Афанасьев, Н. Бухтаярова етакчилигидаги бригадалар ҳам меҳнатда пешқадам. Ўртоқ А. Афанасьев бошлиқ бригаданинг йигирма бир пешқадами айниқса вўр ғайрат-шижоат кўрсатиб ишламоқда. Бригада кунлик нормани 180—200 процент бажармоқда, ҳар куни қўшимча равишда 50—60 кубометр темир-бетон конструкциялари тайёрламоқда.

Ўртоқ Э. Асилов бошлиқ коллектив эса асосан пиллапоялар тайёрлайди. Ўз ишининг моҳир усталари тайёрлаган пиллапоялар «Осиё» ресторани, 9 қаватли бинолар қурилишида ишлатилди. Бинолар ва мутахассислар бундай пиллапояларга юқори баҳо беришмоқда.

Заводда ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларини кенг жорий этиш, тежамкорликка эришиш борасида талайгина тадбирлар амалга оширилди. «Ҳар бир ишчи-рационализатор!» — шиори ўртага ташланган. Ихтирочилар изланишни кучайтириб, янги-янги таклифларни ишлаб чиқаришга жорий қилмоқдалар.

Ўтган йили ихтирочилик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиш эвазига корхона 64 минг сўм фойда олди. Техника назорати бўлимининг бошлиғи М. Дурнев, бош технолог В. Титов, бригадир Б. Антонецларнинг ҳар бири уч-тўрт таклифнинг авторларидир. Ихтирочилар сафи тобора ўсмоқда. Улар меҳнатни енгиллаштириш, иш жараёнларини такомиллаштириш ва автоматлаштириш устида тинимсиз изланмоқдалар.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида коллектив олдида улкан вазифалар турибди. Улар бинокорларга 31 минг кубометр йиғма темир-бетон конструкциялари етказиб беришлари керак. Бир ишчининг ўртача ишлаб чиқариш нормаси бу йил 118 кубометрни ташкил этиши лозим. Бу 1968 йилдагига нисбатан 30 кубометр кўпдир.

Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун ҳозир коллектив уч сменада меҳнат қиляпти, ички резервларни тўла ишга соляпти. Аҳил коллектив йиллик топшириқни муддатидан илгари адо этишга бел боғлаган.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

АЛЕКСАНДР Ильичев юзлаб оташқалб бинокорлар қатори Олмалиқ химия заводи қурилишида фидокорона меҳнат қилмоқда. У ўз зиммасига юклатилган вазифаларни доимо муваффақиятли бажараётир. Ўртоқ А. Ильичев ҳамкасблари сафида ғайрат-шижоат кўрсатиб, корхонани ўз муддатида фойдаланишга топшириш учун курашга муносиб ҳисса қўшмоқда. Суратда: пешқадам монтажчи ўртоқ А. Ильичев.

А. Абалян фотоси.

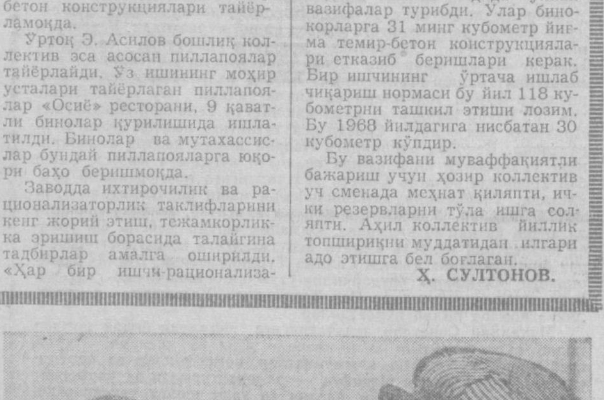

ТОШКЕНТДАГИ геология асбоблари ремонт-механика заводининг илғор ишчиси ўртоқ М. Ғозиев ҳар куни кўплаб пармалаш агрегатлари учун деталлар тайёрлаб бермоқда, ўз вазифасини сидқидилдан адо этмоқда. М. Нуриддинов фотоси.

САБЗАВОТЧИЛАРГА МАСЛАҲАТЛАР

БУ ЙИЛГИ ШАРОИТДА САБЗАВОТДАН ҚАНДАЙ ҚИЛИБ КЎПРОҚ ҲОСИЛ ОЛИШ МУМКИН

Кеча «Тошкент ҳақиқати» газетасида область партия комитетида сабзаводкорларнинг маслаҳат кенгаши бўлиб ўтганлиги хабар қилинганди. Кенгашда бу йилги шароитда қандай қилиб сабзавот экинларидан кўпроқ ҳосил етиштириш юзасидан бир қанча тадбирлар белгиланди. Қуйида шу кенгаш қатнашчиларининг тавсияси эълон қилинади.

Бу йил қиш оғир келди. Бунинг устига ҳаддан ташқари чўзилиб кетди. Натижада кўчатларни ўстириш учун анча қийинчиликлар келиб чиқди. Айниқса эртаги карам кўчатларини ўстириш оғир бўлиб қолди. Бир қатор парникларда кўчатлар ривожланмай қолди. Баъзи парникларни эса совуқ бўлганлиги сабабли тез-тез очиб, ниҳолларни шамоллатиб туриш имкони бўлмаяпти. Шундай экан, кўчатларни ўз вақтида расад қилиш ишлари ҳам чўзилиб кетди. Бундай аҳволдан қутилиш учун шошилинч чораларни кўришимиз керак. Янги майдончалар тайёрлаб, уларга қўшимча равишда уруғ сепиш зарур. Айниқса «Тошкент-10» навли карам уруғини сепиш мақсадга мувофиқдир.

Олдин сепилган, лекин ҳали унча ўсмаган, 2—3 баргли кўчатларни тезликда расад қилиб, иситилган парникларга жойлаштириш зарур. Бундай ишни 0—1 даража иссиқ бўлган вақтда амалга ошириш керак. Ундан иссиқлик даражаси кам бўлган вақтда эса расад қилинмаган кўчатларни полиэтилен пленкалари билан ёпиб, устига иккитадан парник ромларини маҳкам бостириб қўйилади. Бундай иш айниқса Калинин районидаги «Ленин йўли» ва бошқа колхозларда кенг амалга ошириляпти. Бу билан кўчатларнинг маълум иссиқликда сақланишига имконият яратилмоқда.

Расад қилиб бўлинган кўчатларга дарҳол 18—22 даража иситилган сув қуйиш керак. Орадан 10—15 кун ўтгандан кейин минерал ўғит билан озиқлантирилиб, яна иккинчи марта сув берилади. Озиқлантиришда ҳар бир ромга 15 грамм аммиак селитраси, 30 грамм калий тузи ва 30 грамм суперфосфатни 10 литр сувга аралаштириб сепилади.

Ҳаво иссиб, 12—15 даражага етиши билан парникларни вентиляция орқали тез-тез шамоллатиб турмоқ керак. Бунинг учун ромлар сал кўтарилади. Тешиклари эса чий билан беркитилади. Тажриба шуни кўрсатдики, шоли похолига қараганда чий билан беркитиш яхши натижалар беряпти. Кўчатларни иссиқ жойда сақлашда полиэтилен пленкасини парник ромлари устига солиб ундан кейин чий билан ёпилса яхши бўлади. Кўчатлар қорасон касали билан зарарланган тақдирда кўчат тагига 2—3 сантиметр чуқурликда қуруқ қум ёки шоли қипиғи солиш мақсадга мувофиқдир.

Кўчатлар далага чиқарилиб ўтқазилгач, 10—15 кун мобайнида ташқи ҳавога мослаштирилиши керак. Бунинг учун кундузги вақтда кучли вентиляциялар билан ҳаво бериб турилади. Иссиқ кунлари эса ромлар кўтарилади.

Баъзи жойларда кўчатлар учун парниклар етмай қолиши мумкин. Бундай ҳолларда яшикчалардан моҳирлик билан фойдаланса бўлади. Бундай яшикчаларда ўстирилаётган кўчатларни иссиқ ва ёруғ биноларга, шунингдек теплицанинг йўлкаларига, кўчатлар ёнига қўйиш мумкин. Помидор кўчатларини биргина ундай жойларда эмас, ҳатто ҳар бир хонадоннинг уйларида ҳам муваффақиятли равишда ўстириш мумкин. Бундай жойларда етиштирилган кўчатларни ҳаво исиши билан эртаги карам кўчатларидан бўшатилган парникларга олиб чиқиб жойлаштириш керак. Сабзаводкорларимиз эндиликда «Талалихин 186», «Тўқ қизил», «Майские» каби нав эртапишар помидор уруғларини сепишлари керак. Кейин эса ўртаги ва кечки «Волгоград», «Юсупов-40», «Гибридов-88» ва бошқа шароитга мосланган помидор навларини экишга эътибор бермоқ лозим.

Бу йил областимиз кўп миқдорда плёнка олади. Бу эса эртаги сабзавот маҳсулотлари етиштириш учун катта имкониятлар беради. Биргина Калинин районининг ўзида 210—250 гектар майдондаги сабзавот экинлари плёнкалар остида етиштирилади. Шундай экан, хўжаликлар плёнкалардан самарали фойдаланмоқлари керак. Аввал уни карам ва редиска етиштириладиган жойларда фойдаланиб, кейин помидор ва бодринг етиштиришда фойдаланиш мумкин. 25 мартдан то 5 апрелга қадар плёнкалар тагида помидор кўчатлари ўстирилади. Улар 25—30 кун давомида ёпиқ ҳолда тутилади. 15 мартдан25 мартгача эса бодринглар ана шундай ёпиқ ҳолда сақланади. Биринчи марта ёпилган плёнкаларни ҳавода иссиқлик ҳарорати 20 даражага етмагунга қадар олиш ярамайди. Бундай вақтларда уларни вақти-вақти билан очиб, кўчатларни шамоллатиб туриш керак. Ҳаво 20 даражада иссиқлик бўлган тақдирда кўчатлар тез-тез вентиляция билан шамоллатиб турилмоғи керак. Ёки плёнкани бутунлай олиб ташлаш лозим.

Шуни ҳам алоҳида қайд қилиш керакки, айрим хўжаликларда кечки помидор кўчатларини расад қилиш учун парник ромлари етишмайди. Шунинг учун ҳам яхши ўғитланган ва шамол тегмайдиган жойларда расад қилиниб, унинг устини плёнкалар билан ёпиб қўйса ҳам бўлади.

От гўнги парникларни иситишда, уруғни нормал ўстиришда катта аҳамиятга эга. Лекин ҳозир ҳамма хўжаликларда ҳам от гўнги етишмаяпти. Баъзи хўжаликларда парникларни сув, электр ёрдами билан иситиш йўлга қўйилмоқда. Бу ўринда Калинин районидаги «Қорасув» совхози ва бошқа хўжаликларнинг иши эътиборга сазовордир. Агар парникларни техника йўли билан иситиш учун зарур миқдорда материаллар етишмаса, «Узсельхозтехника»нинг область бирлашмасига буюртма бериш мумкин.

Ғ. АБДУЛЛАЕВ,
Калинин районидаги Карл Маркс номли колхознинг раиси.
С. РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Шу райондаги Ильич номли колхознинг раиси.
Й. КАРИМОВ,
сабзавот, полизчилик ва картошка илмий-текшириш институтининг директори.
Н. КУЗНЕЦОВА,
ўсимликларни ҳимоя қилиш бўлимининг мудири.
В. ВОЛКОВ,
бўлим мудири.
А. АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном.
М. МИРСОАТОВ,
область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бўлим мудири.

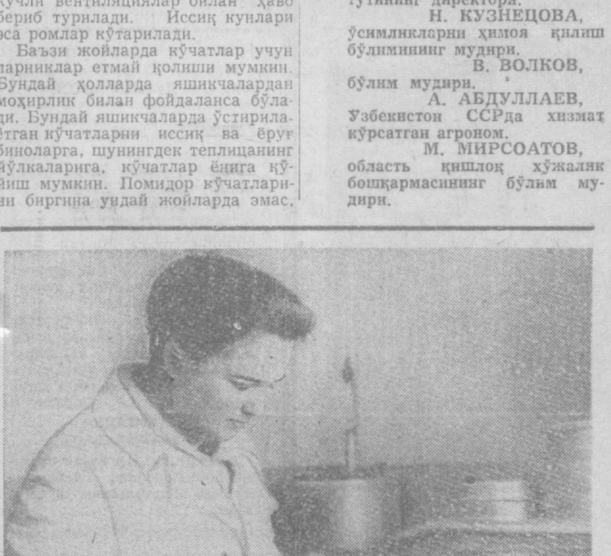

Юқори Чирчиқ районидаги Янгибозор қишлоғида жойлашган уруғларни назорат қилиб туриш лабораториясининг ходимлари сара уруғлар тайёрлашга жиддий эътибор бермоқдалар. Суратда: агроном методист Н. Черемовская иш устида.

Е. Ботиров фотоси.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

БОЛГАРИЯ. «Балкан» енгил автомобиль ишлаб чиқарувчи завод 1968 йилги ишлаб чиқариш программасини муддатидан илгари адо этди. Заводнинг 4 минг кишилик коллективи халқ хўжалигига 36.906 минг левли маҳсулот етказиб берди. Суратда: «Москвич—408» енгил автомашинасининг монтаж ишлари ниҳоясига етказилмоқда.

БТА—ТАСС фотоси.

◆

ЛИВАН ҳукумати Исроил агрессорлари олиб бораётган ҳужумга қарши мамлакат ичида тайёргарлик кўрмоқда. Исроил билан чегарадош районларда бир қатор қурилиш иншоотлари олиб борилмоқда. Суратда: (ўнгда) чегара қишлоғида ертўла қазилмоқда.

ЮПИ—ТАСС фотоси.

ГЕРМАНИЯ-ҒАРБИЙ БЕРЛИН БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

ҒАРБИЙ БЕРЛИН, 11 февраль. (ТАСС). Бу ерда Германия — Ғарбий Берлин Бирлашган Социалистик партиясининг район конференциялари тамом бўлди. Бу партиянинг 15 февралда ўтказиладиган фавқулодда съездига тайёргарлик муносабати билан шу конференциялар ўтказилган эди.

«Ди варҳайт» газетаси хабар беради: партиянинг барча 12 район ташкилотида съездга делегатлар бир овоздан сайланди. Конференцияларнинг қатнашчилари Бонн ва Ғарбий Берлин сенатининг сурбетларча иғвогарлик билан Ғарбий Берлинда, яъни Германия Федератив Республикаси территориясидан ташқарида Ғарбий Германиянинг янги президентини сайлаш мақсадида федерал йиғилиш ўтказиш учун тайёргарлик кўраётганлигига қарши кескин норозилик билдирдилар.

ПОРТУГАЛИЯ МУСТАМЛАКАЧИЛАРИНИНГ ТАЛАФОТЛАРИ

ДАКАР, 11 февраль. (ТАСС). «Португалиянинки» деб аталмиш Гвинея ватанпарварларининг қуролли кучлари мамлакат жанубида ва шарқи-жанубида 28 январь ва 5 февраль кунлари бир қанча муваффақиятли ҳарбий операциялар ўтказиб, Португалия мустамлакачиларининг бир қанча истеҳкомларини, жумладан мустаҳкамланган Мадина лагерини қўлга олдилар. Африкаликларнинг Гвинея ва Яшил бурун ороллари мустақиллиги партияси кеча эълон қилган ахборотда айтилишича, ана шу операциялар давомида қотиллардан 50 киши ўлдирилди.

Мустаҳкамланган Мадина лагери қўлга олингач, дейилади ахборотда, 3,5 минг квадрат километр майдонни ишғол қилувчи жуда катта Боэ райони Португалия мустамлакачиларидан батамом озод этилди.

БИЛЬБАОДАГИ АҲВОЛ

ПАРИЖ, 11 февраль. (ТАСС). «Юманите» газетасининг хабар беришича Испаниянинг саноат райони — Бильбаодаги аҳвол кескин бўлиб турибди. Маъмурлар меҳнаткашларнинг иродасини синдиришга уриниб, одамларни кўплаб қамоққа олмоқдалар. Испаниядаги энг катта металлургия тресги — «Альтос орнос де биская» заводлари ходимларининг ўзидан салкам 40 киши қамоққа ташланди. Шу трест ишчилари фавқулодда ҳолатнинг бекор этилишини ва меҳнат шароитининг яхшиланишини талаб қилдилар. Бошқа металлургия заводи «Бэбкок энд уилкокс»нинг 10 ишчиси ҳам қамоққа олинди.

ВЬЕТНАМ ЖУМБОҒИ

Ўтган 1968 йил курраммизнинг турли чеккаларида сиёсий активлик ғоят кучайган, катта ва кескин халқаро воқеалар рўй берган йил бўлди. Социализм ва тараққиёт кучлари империализм ва реакция кучлари билан шунчалик юзма-юз келиб қолдики, урушдан кейинги даврда ҳеч вақт бунчалик кескинлик рўй бермаган эди.

Бири-бирига қарама-қарши кучлар уч йўналишда тўқнашдилар. Биринчидан, социализм лагери билан империализм лагери ўртасида Европанинг ўзида бевосита тўқнашув рўй берди. Иккинчидан, социалистик ҳамдўстликнинг узоқ чегараларидан бирида Вьетнамда империализм агрессиясига қарши кураш давом этди. Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитетлиги ва хавфсизлиги учун кураш Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг миллий-озодлик кураши билан узвий боғланган ҳолда олиб борилди. Учинчидан, социализм лагеридан ташқарида — Яқин Шарқда империализмга қарши миллий-озодлик революциясининг кучлари, АҚШ бошлиқ империализм ва неоколониализм кучларининг зўравонлигига қаттиқ қаршилик кўрсатди.

Бу тўқнашувлар турли шаклларда бўлиб ўтди. Уларда курашнинг ҳамма воситалари (идеология курашидан тортиб, то минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритган ҳарбий жангларгача) қўлланилди.

Агар Шарқий Европада империализм «кўприк қуриш» сиёсий стратегиясини қўллаган ва «тинч» контрреволюция тактикасини ишга солган бўлса, Жанубий-Шарқий Осиёда эса, эскидан шармандаси чиққан «коммунизмни четга суриб қўйиш» стратегияси асосида ҳарбий ҳаракатларни зўрайтириш тактикасига амал қилди. Яқин Шарқ районидаги воқеалар тўғрисида шуни айтиш керакки, бу ерда 1968 йили «бўлиб ол ва ҳокимлик қилавер» деган эски мустамлакачилик сиёсати юргизилди.

Ана шу уч райондан бири — Жануби-Шарқий Осиёдаги воқеаларни кўздан кечириб чиқайлик. Хўш, бу ерда тинчлик ўрнатиш проблемаси қандай ҳал қилинмоқда?

1968 йилда Америка Қўшма Штатлари кўп йиллик ўз уринишларининг бефойдалигини ниҳоят пайқади, шекилли, Вьетнам Демократик Республикасига қарши барча ҳарбий ҳаракатларни тўхтатишга рози бўлди. Вьетнам халқининг мардлиги ва жасорати бутун дунё меҳнаткашларининг ана шу қаҳрамон халқ билан интернационал бирдамлиги тантана қилди.

Капитализм дунёсининг таянчи бўлган АҚШ Жанубий Вьетнамдаги ватанпарварлик кучларини мағлуб қилиш учун жуда катта моддий ва ҳарбий устунликка эга эди. 1960 йилда АҚШ саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми ВДР га қараганда 954 марта ортиқроқ бўлди. Ҳарбий устунлик ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Қўшма Штатлар Вьетнам ватанпарварлик кучларига қарши авионосецлар ва сувости кемалари, «Б-52» типидаги йирик самолетлар, замонавий ракета ва бронетанк техникаси билан қуролланган қуруқликдаги қўшинларни ташладилар. Сўнгги тўрт

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

йил ичида АҚШ Жанубий-Шарқий Осиёдаги уруш харажатлари учун 78 миллиард доллар ажратди.

Бироқ, барибир Вашингтон ўз мақсадларига эриша олмади. Ватанпарварларнинг иродасини букиб қўйиш у ёқда турсин, ҳатто чекинишга, урушни Жанубий Вьетнам шаҳарларига олиб ўтишга мажбур бўлди. Шимолий Вьетнамни қароқчиларча бомбардимон қилиш ҳеч қандай самара бермади. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг кўрсатаётган иқтисодий, ҳарбий-техника ёрдами вьетнам халқининг жиддий муваффақиятларини таъминлашда моддий асос бўлди. Шундай қилиб, «коммунизмни четга суриб қўйиш» стратегияси тўла инқирозга учради.

Вьетнамдаги ваҳшийларча уруш дунё халқи олдида Вашингтоннинг обрўсини бир пул қилиб қўйди. Шунинг учун собиқ президент Жонсон АҚШ Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилишни тўхтатажаги ва ўз номзодини президентликка қўйишдан воз кечганлигини маълум қилди.

Шундай қилиб, Вьетнам проблемаси янги даврга кирди. Бироқ бу ҳали Жанубий Вьетнамда уруш ҳаракатлари тўхтади, деган маънони билдирмайди. Бу масала Париждаги музокаралар тугалланганда равшан бўлади. Бу музокараларнинг биринчи босқичи 1968 йилнинг 10 майида бошланган эди. Шуни айтиш керакки, Париждаги музокаралар жуда қийин ва мураккаб шароитда ўтмоқда. Негаки, томонлар тутган позиция бутунлай бир-бирига қарама-қаршидир. Шу сабабдан музокараларнинг натижасини олдиндан айтиб бериш мушкул.

ВДР позицияси президент Хо Ши Мин мурожаатида айтиб берилган. Унда АҚШ ҳукумати Вьетнамга қарши ўз агрессив урушини тамоман тўхтатиши, Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитети ва хавфсизлигини бузадиган ҳар қандай хатти-ҳаракатларга йўл қўймаслиги, ўз қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиши, Жанубий Вьетнамнинг ички ишлари ташқи давлатлар аралашувисиз, Жанубий Вьетнам миллий-озодлик фронтининг сиёсий программасига мувофиқ ҳолда халқнинг ўзи томонидан ҳал қилиниши, шунингдек Вьетнамни бирлаштириш масаласини ҳар икки қисм — Жанубий ва Шимолий Вьетнам аҳолисининг ўзи томонидан ҳал этилиши зарур, деган ғоя илгари сурилган.

Жанубий Вьетнам Миллий-озодлик фронтининг Марказий Комитети бу баёнотни қўллаб-қувватлади, ҳамда унга айрим конкрет қўшимчалар ҳам киритди. Жумладан, АҚШ империалистлари урушни тўхтатиш, ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишдан ташқари, Жанубий Вьетнамда барча Америка ҳарбий базаларини тугатиши Жанубий Вьетнамда кенг миқёсда миллий ва демократик коалицион ҳукумат тузиб, умумий эркин сайловлар ўтказиш, зарур деб талаб қилди.

Бу позиция «Жанубий Вьетнам тинчлик ва нейтралитетлик сиёсатини ўтказади, хорижий давлатлар билан ҳеч қандай шаклда ва ҳеч қанақа ҳарбий иттифоқ тузмайди, у барча мамлакатлар билан тинч-тотув яшашнинг беш принципи асосида дўстона муносабатлар ўрнатади» деб берилган баёнотда янада тўлдирилди.

Хўш, Вьетнам проблемасини ҳал этишда Америка позицияси қандай?

Бу масалада вьетнамликлардан фарқ қилароқ Вашингтон ўз таклифларини аниқ баён қилиб бермади. Оқ Уй ўзини жанубий-вьетнамлик қўғирчоқларга тўла эркинлик бериб қўйгандек қилиб кўрсатмоқда. Бироқ ҳамма биладики, «Президент» Тхиеу Вашингтон қўлидаги шунчаки бир қўғирчоқ холос. Сайгонлик қўғирчоқларга келганда шуни айтиш керакки, улар Жанубий Вьетнамда коалицион ҳукумат тузиш ёки эркин сайловлар ўтказишни инкор этмоқдалар. Ҳар икки ҳолатда ҳам ўзларининг ҳалокатга учрашларини пайқаётганга ўхшайдилар. Шу сабабли Тхиеу Париждаги музокараларни барбод қилишга зўр бериб уриниб кўрди.

Шу йилнинг 18 январида Парижда тўрт тарафлама музокара бошланди. ГДР, Жанубий Вьетнам миллий-озодлик фронти, АҚШ ва Сайгон маъмурияти делегациялари музокарага киришдилар. Вьетнам проблемасини тинч йўл билан ҳал этиш соҳасида илк қадам қўйилди. Мажлис столи атрофида Жанубий Вьетнам миллий-озодлик фронтининг мустақил ва тенг ҳуқуқли вакили ўрин олганлигининг ўзиёқ Вьетнам проблемасини ечишда катта аҳамият касб этади.

Ҳозир Париждаги музокараларда АҚШ делегациясининг раҳбари — Жонсон ҳукуматининг вакили А. Гарриман ўрнини янги президент Никсоннинг вакили Г. Лодж эгаллади. 1969 йилнинг 16 январида Никсон баёнот бериб, АҚШ мумкин қадар тезроқ конфликтга хотима бериши ва музокараларга киришмоғи зарур, деди. Бу баёнот маъносини тушуниш қийин эмас. Агар Қўшма Штатлар ваҳшийларча урушни давом эттирсалар ва музокарани ҳа деб орқага чўзаверсалар, у ҳолда яна қанчадан-қанча минглаб америкалик аскарлар, офицерлар ёруғ дунёдан кўз юмишлари турган гап. Бунинг устига Вашингтон обрўси тобора тўкилиб бормоқда.

Совет Иттифоқи халқлари Вьетнам масаласи бўйича музокараларнинг янги босқичи бошланганлигини табриклайдилар ва Вьетнам масаласи тинч йўл билан ҳал этилишига катта умид боғламоқдалар.

Т. САЛОҲИДДИНОВ.

ТАЛОНЧИЛИК ВА ЗЎРАВОНЛИК

ВАШИНГТОН, 11 февраль. (ТАСС). Ўтган йили Америка пойтахтининг кўчаларидан 7,5 минг жиноят содир бўлди, шу жиноятларнинг ярмига яқини қурол ишлатиб қилинди. «Вашингтон дейли ньюс» газетаси ана шу қабиҳлик статистикасини баён қилиб, 1960 йилдан кейинги давр ичида шаҳарда талончилик 6,5 баравар кўпайганлигини таъкидлайди.

Айрим кишилар қўлида ўт очиш қуролининг тобора катта «аслаҳахонаси» тўпланаётганлиги тўғрисида газета алоҳида ташвиш билан ёзади. Полиция маъмурларининг фикрича, Вашингтондаги хусусий шахслар қўлида бир неча ўн минг пистолет, милтиқ ва қўлбола тўппонча бор. Ҳозирги вақтда, деб ёзади газета қўлдан патрон олиш уёқда турсин, пистолет сотиб олиш ҳам жуда осон бўлиб қолди.

Газета мухбири билан суҳбатлашган сенатор Т. Додднинг фикрича, жиноятчилар қўлидаги қуролни «тортиб оладиган» самарали қонуннинг йўқлиги вужудга келган аҳволнинг асосий сабабчисидир. «Ўт очиш қуроли устидан контрол ўрнатиш соҳасида кейинги 30 йил мобайнида самарали ва бамаъни қонун қабул қилаолмаганимиз жабрини шу тариқа тортмоқдамиз», деди сенатор.

«ДАНИ» ЦИКЛОНИНИНГ ОҚИБАТЛАРИ

ДОРУССАЛОМ. (ТАСС). Мадагаскар оролининг шарқий соҳилига 6 февралда «Дани» циклони ёпирилган эди. Тананаривадан олинган хабарларга кўра, циклон оқибатида 15 киши ҳалок бўлган, 11 киши яраланган ва 11 киши домдараксиз ғойиб бўлган, 25 минг киши уй-жойсиз қолган. Расмий маълумотларда айтилишича, жала қуйганлиги ва циклон туфайли бўрон турганлиги натижасида 110 манзилгоҳ вайрон бўлган, 24 та йўл ишдан чиққан ва шолипояларга катта зарар етган.

МУШКУЛ АҲВОЛДАН ЧИҚИШ ЙЎЛИНИ ҚИДИРМОҚДАЛАР

ЖЕНЕВА, 11 февраль. ТАСС мухбири **Е. Коржев** хабар беради:

Кеча Базелда асосий капиталистик мамлакатлар марказий банклари бошқарувчиларининг навбатдаги мажлиси тамом бўлди. Бундай мажлислар ўша шаҳардаги халқаро ҳисоб-китоб банки доирасида ой сайин ўтказиб турилади.

Маҳаллий кузатувчиларнинг фикрига қараганда, мажлисда асосан жаҳон валюта ва олтин бозорларидаги аҳвол муҳокама қилинган. Ўтган йил ноябрида жаҳон валюта системасини ларзага келтирган тахликали тангликдан сўнг Ғарбнинг молия корчалонлари валюта чайқовчиларини жиловлаб қўяоладиган ва шу тариқа системанинг ўзини кўпдан етилган тубли ислоҳ қилиш чорасини кўрмай туриб Ғарб дунёсининг валюта системасига бўладиган тазйиқни заифлаштира оладиган қандайдир чораларни ишлаб чиқишга уринмоқдалар.

Чайқовдаги капитал оқиб кетган мамлакатларга бериладиган махсус қарзлар системасидан автоматик тарзда фойдаланиш тўғрисидаги таклиф ана шу мақсадни кўзлайди. Ўтган йил охирларида итальянлар ўртага ташлаган бу лойиҳани америкаликлар қўллаб-қувватладилар.

Бироқ ноябрь танглигидан кейин ва «Ўнлар группаси» деб аталган группа аъзоларининг Бонндаги охирги кенгашидан сўнг кучайиб кетган ўзаро ҳадиксираш вазиятида бу таклифни манфаатдор томонларнинг ҳаммаси ва аввало чайқовдаги валюта оқиб борадиган мамлакатлар бўлиши Ғарбий Германия билан Швейцария қувватламади.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

КОНДУКТОР

Суннатилла акага эрта туриб тонгни қаршилаш кўпдан одат. Ахир, ёш ҳам анчага бориб қолган. Бу баҳор у киши муборак ёшга, роса олтмишга тўладилар.

Лекин Суннатила аканинг ғайрат-шижоат ёғилиб турган чеҳрасига боқиб, ўйланиб қоламан. Йўқ, ёшни улуғлардаги бу бедорлик — уйқусизлик дарди эмас. У — ҳаётга бўлган чексиз муҳаббат, ташналикдир. Бу муҳаббат уларга ғуборсиз ёшликдаги бахтиёр кунлардан мерос. Шу боисдан бўлса керак, мўътабар қарияларимиз ёшлик йилларини жуда кўп хотирага олишади.

1-«Чимбой» Суннатилла ака истиқомат қилиб турган қадрдон маскан. У кишини боғ кўчада ҳар куни ишга ўтиб кетаётганларида кўраман. Ҳамон ёшлардек чаққон, серғайрат кўринадилар. Шаҳдам қадам ташлашлари ҳали бардам ва тетик эканликларига шоҳид.

Мана, 32 йилдирки, Суннатилла ака Иброҳимов пойтахтимиздаги 2-трамвай депосида кондуктор бўлиб ишлаб келади. Ўттиз икки йил! Айтишга осон. Бир касбда шунча узоқ йил ишлаш киши учун энг яхши фазилат эмасми?! Бу — меҳнат инсон учун ҳақиқий шон-шараф ишига айланганлигига ёрқин бир мисолдир.

—Касбнинг катта-кичиги, яхши-ёмони йўқ.—дейди, Суннатила ака,—гап фақат унга қанчалик ихлос қўйганликда. Агар танлаган касбингдан кўнглинг тўқ бўлса, у ҳолда ишинг доим олға босади, меҳнатинг унумли бўлади. Зерикмайсан ҳам.

Демак, оддий касб эгасининг кундалик меҳнати унга ҳамиша қувонч бахш этади. Акс ҳолда у бир касбда узоқ йиллар ишламаган, бошқа юмуш излаган бўлурди.

Суннатилла ака биринчи бор ишга келган вақтларда Тошкент кўчаларида илгариги конкалар ўрнида электр трамвайлар қатнай бошлаган эди. У доим эл орасида бўлишни, унга елиб-югуриб хизмат қилишни орзу қиларди. Бирда у ўзининг бу орзусини депода вагон ҳайдовчи бўлиб ишлаётган мактобдош дўсти Абдулла ака Файзуллаевга сўзлаб қолди. Дўстининг яқин кўмаги билан у тезда ишга ҳам жойлашиб олди. Кондуктор бўлиб ишлай бошлади.

Тинч меҳнат сурури билан йиллар кетидан йиллар ўтаверди. Лекин тўсатдан бошланиб қолган мудҳиш уруш бу тинч меҳнатга раҳна солди. Айни куч-қувватга тўлган Суннатилла ака севган меҳнат постини ташлаб Ватан мудофаасига отланди. Калуга шаҳрида беш йил ўз ҳарбий бурчини ўтади. Ватан олдидаги ҳалол хизматлари юксак тақдирланди. Суннатилла ака кўксини қатор жанговар медаллар безади. Армиядан қайтгач, у яна қадрдон депога ишга келди.

Сўнгги йилларда Тошкент трамвай парки янги тезюрар трамвайлар ҳисобига анча бойиди. Қанчадан-қанча янги трамвай маршрутлари очилди. Ҳозирги кунда фақат 2-депога қарашли 7 маршрут бўйича 80 — 85 трамвай ҳаракат қилмоқда. Қаттиқ қиш шароитига қарамай неча юзлаб вагон ҳайдовчилар, кондукторлар ва депонинг бошқа ходимлари халққа сидқидилдан хизмат кўрсатишаётир. Вагон ҳайдовчилар С. Қорахонов, З. Раҳматуллаев, А. Ҳакимхўжаев. А. Каримов, Қ. Исаев, Ш. Одилов, кондукторлар М. Мизроббеков, Х. Қодиров, М. Мирсодиқов ва жуда кўп бошқа жонкуярлар шулар жумласидандир.

Суннатилла ака Иброҳимов депонинг пешқадам хизматчилари қаторидан муносиб ўрин олган. Унинг ҳалол меҳнати бир неча бор ҳукуматимиз ва маъмуриятнинг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. Суннатилла ака йўловчиларга жуда хушмуомала, қўлидан келганча ҳалол хизмат қилишга ҳаракат қилади.

...Куни кеча Суннатила акани яна меҳнат постида учратиб қолдик. Трамвайда одам кўп. Кондукторнинг қўли-қўлига тегмайди. Ҳам чипта йиртади, ҳам йўловчиларнинг сўровларига очиқ чеҳра билан жавоб қайтаради.

— Трамвай автостанциясига борадими, ака? — сўрайди биров.

— Хотиржам кетаверинг, биродар, боради.

— Майдангиз борми?

— Узатаверинг, майдам сероб.

— Тошкент меҳмонхонасида тушиб қоламан, илтимос огоҳлантириб қўйсангиз?

— Хўп, садағанг кетай...

Хуллас, сўроқ-жавобнинг чеки кўринмайди. Тезюрар трамвай бўлса пўлат излардан зудлик билан олға елади. Суннатилла ака бўлса ўз постида қарияларга ҳурмат, ёшларга иззат кўрсатади.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

ИРОҚ. Бағдод бозорини шу ерликлар «шаҳардаги шаҳарча» деб аташади. Унинг кўркам ва обод кўчаларидаги магазинларда оддий ўйинчоқдан тортиб қимматбаҳо молларни сотиб олиш мумкин. Суратда: Бағдод бозорининг кўчаларидан бирида.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

И. А. КРИЛОВ ТУҒИЛГАН КУНГА 200 ЙИЛ ТЎЛДИ

БУЮК МАСАЛЧИ

Бугун улуғ рус масалчиси Иван Андреевич Криловнинг туғилганига 200 йил тўлди. Криловнинг ижоди, унинг ўлмас масаллари фақатгина рус адабиёти тарихидагина эмас, балки жаҳон адабиётида ҳам алоҳида ўрин тутади.

Оддий, қашшоқ оилада туғилиб тарбия топган, крепостной тузуми тартиблари остида эзилган меҳнаткашларнинг оғир аҳволини ўз кўзи билан кўрган Криловда адабий ижодга қизиқиш жуда эрта бошланди.

Крилов адабиётга дастлаб драматург сифатида кириб келади. У ўзининг илк асарлари — кичик комедияларида помешчикларнинг ўзбошимчаликлари, зўравонликларини танқид қилади, нодонлик, мешчанлик устидан кулади.

Ҳукмрон табақаларнинг норозилиги туфайли мазкур комедиялар саҳнага қўйилмагач, Крилов журналистика билан шуғуллана бошлайди. У «Арвоҳлар почтаси» журналини ташкил этади. Криловнинг мазкур журнали ҳукмрон табақаларнинг таъқиби ва моддий қийинчиликлар натижасида чиқмай қолгач, у «Томошабин» деган журнал ташкил этади. Аммо бу журнал ҳам бир йилча умр кўради.

Аммо реакционерларнинг ашаддий таъқиблари, моддий қийинчиликлар Криловнинг иродасини бука олмайди, уни ҳурликни қўмсовчи ғояларидан чекинтира олмайди. Бир неча вақт ижод қилмасдан юрган Крилов ўз умрининг ўрталарида (қирқ ёшларида) масал жанрига қўл уради ва кўп ўтмай ажойиб рус масалчиси сифатида шуҳрат қозонади. Фикрни киноявий формада, ҳайвонлар, паррандалар, табиат орқали тасвирлаб, умумий хулосалар чиқарувчи масал жанри Криловга ўзининг илғор фикр ва ғояларини бемалол ифода этишга, халқни эзувчиларга ғазаб ва нафратини аллегорик формада билдиришга кенг имкон берди. Ҳаётни синчиклаб кузатиб борган Крилов жамиятда учрайдиган ижтимоий-сиёсий иллатларни фош этишда масал жанридан усталик билан фойдаланди. У ўз масалларида крепостной тузумнинг маҳсули бўлган ижтимоий қусрлар — порахўрлик, адолатсизлик, алдамчилик, хушомадгўйлик, айёрлик ва бошқа иллатларни аямай фош этади.

Крилов масалларининг қаҳрамонлари бўлган бўрилар, тулкилар, шерлар, чўртон балиқлар образлари орқали ўша давр «замона зўрлари» — бой ва помешчиклар, порахўр судьялар, адолатсиз амалдорлар устидан заҳарханда билан кулинади. Крилов ўзининг машҳур «Бўри билан қўзичоқ» масалида меҳнаткаш халқни шафқатсиз эксплуатация қилувчи ҳукмдорларни ғазаб билан фош қилса, «Чўртон балиқ» масалида уларнинг ёнини олувчи адолатсиз амалдорлар образини яратади. Мазкур масалда «ҳовузда ҳеч кимга кун бермай қўйган Чўртон балиқ устидан бошқа балиқлар арз қилиб келишганда, уларнинг арзини «тинглаган» судья — Тулки Чўртонни «дарёда чўктириб ўлдириш»га ҳукм қилади. Шоирнинг «Балиқлар рақси», «Ола қўйлар», «Қўйлар ва Бўрилар» каби масаллари ҳам зулм-истибдодни фош этишга бағишланган.

Ватанпарвар шоир доимо Россиянинг тақдири ҳақида ўйлайди, мамлакат ҳаётида юз бераётган ижтимоий-сиёсий воқеаларни кузатиб боради ва ажойиб масаллари билан уларга ўз муносабатини билдиради. Жумладан, у 1812 йилги Ватан уруши даврида бир неча масал ёзиб, Россиянинг тақдири учун муҳим аҳамиятга эга бўлган масалаларни кўтариб чиқади.

Криловнинг масал жанрини ривожлантиришдаги буюк хизматлари шундаки, унгача бўлган даврдаги рус масали панд-насиҳат формасида ёзилувчи оддий киноявий ҳикоядан иборат эди. Крилов биринчи бўлиб масални ҳажвнинг ўткир қуролига айлантирди ҳамда бу жанр орқали ўша даврнинг энг муҳим ижтимоий-сиёсий масалаларини кўтариб чиқиб, илғор ғоявий принциплар асосида ҳал этди. У масални бадиий ижоднинг энг юксак чўққиларига кўтара олди. Буюк рус танқидчиси В. Г. Белинскийнинг таърифи билан айтганда, «Крилов рус масалини яратди».

Шоирнинг масалчиликдаги маҳорат сирларидан бири шундаки, у рус ҳаётидан олинган кўринишларни ажойиб усталик билан тасвирлайди, унинг ҳар бир масалида ҳаёт бутун борлигича, жонли бўлиб кўринади. У яратган образлар — ҳоҳ жонли, ҳоҳ жонсиз бўлсин, ёрқин ва қизиқарли бўлиши билан бирликда ижтимоий ҳаётдан олинган муҳим бир масалани ўзида акс эттиради. Криловнинг масалларида масалга хос бўлган зарур хусусият: жонворлар, табиат тасвири кишиларнинг ҳаёти ва ижтимоий-сиёсий фаолияти билан уйғун бўлиб кетган.

Крилов масалларининг яна бир хусусияти шундаки, уларда халқ оғзаки ижодидан, халқ тилидан ижодий фойдаланишнинг ажойиб намунаси мавжуд. Крилов халқ мақол ва маталлари, ўткир ифодалардан фойдаланиш билан бирликда, уларни қайтадан ишлаб, сайқал берди. Шу сабабли унинг кўпгина масалларидаги сатрлар ўзича мақол, ҳикматли сўз бўлиб қолди.

Криловнинг масаллари ҳозирги давримизда ўзининг бадиий ва ижтимоий-сиёсий қимматини йўқотмаган. Унинг масалларида тилга олинган алдамчилар, хушомадгўйлар, мансабпарастлар ва бошқа образлар — ҳозирги давримизда ҳам учраб турадиган ана шундай қусур эгаларини фош этишда биз учун аҳамиятлидир.

Криловнинг асарлари жуда кўп жаҳон халқлари тилларига таржима этилган. Ўзбек китобхонлари ҳам унинг кўпгина асарларини ўз она тилларида севиб ўқимоқдалар. Шоирнинг қатор машҳур масаллари мактаб дарсликлари, хрестоматияларнинг доимий материалига айланган.

Буюк рус масалчиси Криловнинг номи ўзбек китобхонлари учун ҳам ҳамиша азиз ва муътабардир.

И. А. КРИЛОВ.

ШЕР ОВДА

Ит, Шер, Бўри ва яна Тулки
Яшардилар қўшни бўлишиб,
Улар ўзаро,
Қилмай можаро —
Битимга келишди: мазмуни шулки —
Ҳаммалари бирга овлашиб ҳайвон,
Дарров ўша он —
Ўлжани бўлишар, арра қилишиб.
Тулкининг ошиғи келди-да олчи,
Тутиб олди семиз кийикни бир кун.
Сўнгра дўстларига юборди элчи:
Бу шариф ўлжани бўлиб олишчун
Ҳамма етиб келди. Келдилар Шер ҳам,
Ўткир панжаларин уқалаб, қашлаб,
Шерикларга совуқ назарни ташлаб,
Ўлжа тақсимлашга киришди шу дам.
«Хўш» биз тўрттамизми?» — Шер сўраб
шартта —
Бечора кийикни қилди тўрт нимта.
«Энди бўлишайлик! Хаф туринг пича!
Манов нимта менга — битим бўйича.
Мановиси эса — Шерлигим учун;
Мана бу ҳам менга — зўрлигим учун;
Қолганига кимки қўл чўзса агар,
Шу турган жойида ўлар муқаррар!».

БЎРИ ВА ЧЎПОНЛАР

Ўтар экан Бўри қўтон ёнидан,
Пахса ёриғидан кўрдики шу он —
Энг семиз қўчқорни танлаб подадан,
Бемалол бўғизлар уч-тўртта чўпон.
Жимгина ётарди чўпон итлари.
Ўзича дер Бўри, кетаркан нари:
«Агар бу ишни мен қилганимда-ку,
Кўтарар эдингиз қанчалик шов-шув».

ТУҲМАТЧИ ВА ИЛОН

Нима ҳам бўлди-ю, дўзахда бир кун
Ўтказилар эди каттакон кўрик.
Ҳамма саф-саф бўлди ундан ўтиш-чун,
Қилган гуноҳига яраша туриб.
Қуққисдан шунда —
Илон Туҳматчила тортишиб қолди:
Улардан қайсиси ўтар олдинда?
Ўзаро жанжали қизғин туc олди.
Маълумки, дўзахда биринчи — ўша —
Кимки қилган бўлса кўпроқ қабоҳат,
Туҳматчи «мен зўрроқ», — деб шоша-
пиша —
Илонга кўрсатиб тилин қилди пеш.
Илон ҳам вишиллаб, келмадида бўш,
Олдинга интилди, бўлиб бетоқат.
Туҳматчи қолган ҳам эдики ортда,
Азроил жанжалга чек қўйиб, шартта —
Орқага тисариб қўйди илонни.
Деди: «Хизматларинг мен оламан тан,
Тўғри сен ёвузсан, учраган жонни
Сира суриштирмай заҳринг сочасан.
Ва лекин Туҳматчи — ёвузроқ сендан.
Чунки сен хафлисан — фақат яқиндан.
Туҳматчи сингари узоқдан туриб
Сочишни билмайсан тилингдан заҳар.
Ундан мумкин бўлмас асло қутилиб,
Ўртада турса ҳам денгизу тоғлар.
У сендан қабиҳроқ, хулласи калом,
Тақдирингга энди сен бергинда тан,
Ўрмалаб ўтавер унинг ортидан».
Ана шундан бери дўзахда мудом —
Туҳматчи илондан турар юқори,
Жойи эмиш унинг жаҳаннам қаъри.

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ таржимаси.

ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

Одам бирдай турмайди, албатта. Унинг ёшлиги, навқирон йиллари ўтиб, кексаяди...

Кексалик ҳам инсон ҳаётининг бир фасли. Бу фаслнинг ҳам ўзига хос файзи, завқи бор.

Фарзандларингиз эл хизматига жонкуяр, меҳнатсевар бўлиб етишса, қариганингизда уларнинг меҳр-муҳаббати қуршовида ҳузур-ҳаловатини кўрсангиз — қандай бахт!

Ҳаким Воққосовнинг уч ўғли, бир қизи бор. Лекин у бир кулбада кимсасиз яшайди. Тенгдошларининг фарзандлари томонидан қилинаётган ғамхўрлик, меҳрибонликларни кўриб, изтироб чекади, шуларни эслаб, гоҳо тунлари аламли «оҳ» тортади.

Бир куни ёлғизлиги ўзига қаттиқ таъсир қилди. «Менинг ҳам фарзандларим бор, — дейди у ўзича ғазабланиб. — Отам борми, бўлса қаерда, ҳоли нима кечаяпти, деб суриштиришмайди улар. Ёрдам бериш тамизларига келмагандан кейин...».

Ҳаким ота ўғилларидан моддий ёрдам талаб қилиш мақсадида уларнинг қаерда ва ким бўлиб ишлашларини суриштириб билади.

Ота олдин катта ўғли Мўмин Мирзаевнинг олдига — Самарқанд шаҳрига отланади. М. Мирзаев шаҳардаги шифохоналардан бирида ишларди. Ҳаким ота ўғлининг иш жойига бориб, у ўтирган хонага киради.

— Мўминжон, соғ-саломатмисан, — дея ўғлини қучоқлаб, кўзига ёш олади. Мирзаев эса кутилмаган бу ҳодисадан ҳайрон бўлади.

— Мени танияпсанми, ўғлим? Падаринг бўламан!

Ҳа, ҳақиқатан Ҳаким ота Мўминжоннинг падари. Тақдир энди отани шундай куйга солиб, ўғли олдига етаклаб келди. Мўминжон отасининг дардчил юзларига, нурсиз кўзларига бир зум қараб турди-да, сўнг титроқ овозда пичирлади: «Ҳа, танидим, отамсиз, ўша отамсиз...».

Даҳшатли уруш йиллари. Мўминжон беш яшар эди. Тенгқурлари тўлқинланиб дадалари ҳақида сўзлашар экан, у «менинг дадам ўқишда» деб қўярди ичида.

Бир куни бола кўчадан жуда хафа бўлиб келади. Ҳамида опа ўғлини бағрига босиб: «Нега хафасан, ўғлим» деб эркалайди. Шунда Мўминжон:

— Битта бола, — дейди кўзларини ишқалаб, — даданг йўқ, деб масхара қилди.

Ҳамида опа ўғлини алдаб, катта хато қилганига тушунади. У фарзандида ота меҳрига чанқоқлик кун сайин ортиб бораётганини пайқади. Фарзанд меҳри она қалбидаги сўнгги умид учқунларини лов ёндиради. «Шояд ўғлини кўриб инсофга кирса, Мўминжонни кўнгли ярим бўлмай ўсарди...» хаёлидан ўтади унинг. Ана шу умидлар уни Бухоро шаҳрига етаклайди. Ўша кезлари Воққосов Ғиждувон районида ишларди. Ҳамида Зуннунова ўғлини етаклаб йўлга чиқади. Оқшомда бундан бир неча йил бурун ҳайдалган ўша таниш дарвоза остонасида беихтиёр тўхтайди. Ниҳоят у турли хаёллар, зўр ҳаяжон ва кучли изтироб гирдобида ичкарига қадам ташлайди. Воққосов ширакайф, уйда бир жувоннинг дутор чертиб қилаётган хиргойисига бош чайқаб ўтирарди. Хотинини кўриши биланоқ ҳовлига чиқиб: «хўш, нимага келдинг» деб дўқ уради. Мўминжонга хўмрайиб қарайди. Ҳамида опа титраб: «ўғлингиз дадамни кўраман деб...» — бошқа гапиролмайди.

АХЛОҚ-ОДОБ ТЕМАСИДА

— Итвачангни олдингга солиб, тезда жўна бу ердан, яхшиликча! — Воққосов кўзларини олайтириб кескин бурилади ва ҳалиги «жонон» ўтирган уйга кириб кетади. Онаизор кўзининг оқу-қораси Мўминжонни «тирик етим» қилмаслик нияти билан пайдо бўлган сўнгги умидлари энди чил-парчин бўлади. Ота меҳрини, унинг «ўғлим» деган сўзини қумсаб узоқ йўл босиб келган гўдакни қўрқув босади, бу ердан тезроқ кетишга ундайди. Она-боланинг диллари вайрон бўлиб, шу оқшом йўлга чиқишади.

— Ўғлим, — деди ўшанда Ҳамида опа поездга чиққанда, — ўша одам сенинг отанг бўлади, кўрдингми?...

Бундан чорак аср муқаддам Мўмин Мирзаевни «ўғлим» демай ҳузуридан ҳайдаб юборган, унинг юрагида оғир жароҳат изларини қолдирган ота бугун уни излаб келган. Нима қилсин, у ҳам ҳайдасинми? Шифокорга хос инсонпарварлик ҳис-туйғулари унда ғолиб чиқади. Мўминжон отасини уйига олиб боради, умр йўлдоши, фарзандлари билан таништиради.

Мўминжон Ҳаким отани бир неча кун эъзозлаб меҳмон қилади, шаҳар айлантириб томоша қилдиради, сўнг совға-саломлар билан Тошкентга кузатади...

Воққосов Фарғонага — иккинчи хотинидан бўлган ўғли Турсунбой Норов ҳузурига боради. У қурилишда бош инженер бўлиб ишлар экан. Уни қурилиш майдонида учратади ва ўзини «отангман» деб танитади. Шунда Турсунбой:

— Қизиқ, — дейди, — раҳматлик аямлар даданг фашистларга қарши курашда ҳалок бўлган дер эдилар-ку!

— Ёлғон, ўғлим, — дейди жиддий тусда, — онанг сен икки ёшлигингда мени уйдан ҳайдаб юборган. Шу-шу сени менга кўрсатмади...

Турсунбой Норов ҳам одамийлик қилади. У отасига ёрдам бериб туришга ваъда бериб, совға-саломлар билан Тошкентга кузатиб қўяди...

Орадан бир йил ўтади. Мўминжон ҳам, Турсунбой ҳам Тошкентга икки-уч бор келишиб Ҳаким отадан ҳол-аҳвол сўраб, ёрдам бериб кетишади. Бундан ташқари, байрам кунлари қутлаб совға-саломлар юборишади. Лекин маишатга, айши-ишратга берилган Ҳаким Воққосовнинг кўнгли бундан тўлмайди. У ўғилларидан мўмай пул ундиришни кўзлаб судга мурожаат қилади...

Яқинда Ҳ. Воққосов редакцияга келиб шикоят қилди:

— Мен ҳозир суд идорасидан келяпман. Ўғилларимдан нафақа сўраб судга ариза берган эдим, судья талабимни рад қилди. Ҳатто оталигимни ҳам тан олмади. Талаб қиламан, бундай оқпадар ўғилларни газетага ёзиб, юзини ерга қаратинглар. Судни ҳам!

Ўғил-қизлари ота меҳрига, тарбиясига муҳтож бўлган пайтларида ўз ҳузур-ҳаловатини кўзлаб, уларни эсга олмаган, хаёлига келтирмаган, ниҳоят унинг фарзандлари чин инсон, асл оталар қўлида тарбияланиб, камолатга етиб қўлидан иш келадиган бўлганда Ҳаким ота Воққосовнинг оталик даъвоси қилиши тўғримикан?!

Халқ суди унинг ҳақ-даъвосини рад этган экан, бу — адолатли ҳукм, халқ ҳукми. Шундай ҳар ким эканини ўради.

Ҳурматли газетхон! Ёшлигида тўғри йўлни қўйиб, ҳаёт сўқмоқларида маст-аласт адашиб юрган, кексалигида унинг аччиқ сабоқларини татиётган Ҳ. Воққосовнинг ҳозирги руҳий ҳолатларини назарда тутиб, унинг адресини кўрсатмадик.

М. ИБРОҲИМОВ.

В. И. ЛЕНИН номли Тошкент Давлат университетининг чет элликлар учун тайёрлов факультетида қардош социалистик мамлакатлардан келган юзлаб ёшлар таълим оляпти. Факультетда биргина қаҳрамон вьетнамлик 145 йигит ва қиз ўқимоқда. Суратда: рус тили ўқитувчиси Л. Карпова вьетнамлик студент Фан Вьет Ан билан машғулот пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

ЁШ РАССОМЛАР МЎЙҚАЛАМИ

СССР Бадиий академияси залларида Совет Иттифоқининг рассомчилик олий ўқув юртларини 1967-1968 йилларда битириб чиққан студентларнинг 13-Бутуниттифоқ кўргазмаси очилди.

Бу кўргазмада Москва, Ленинград, Киев, Харьков, Минск, Тошкент, Тбилиси, Рига, Вильнюс, Таллин олий ўқув юртларини тамомлаган ёшларнинг бир неча юз полотно, сурат, ҳайкалтарошлик ишлари қўйилган.

Кўргазма заллари бўйлаб айланар экансиз, ижодкор ёшларимиз орасида тасвирий санъат усталари сафидан муносиб ўрин олган кўплаб талантларни кўрасиз.

Томошабинлар У. Ғажибековнинг «Лайли ва Мажнун» операсига В. Ғафуров ишлаган декорация эскизларига юқори баҳо бермоқдалар. Бу автор Тошкент театр рассомчилик институтини тамомлаган.

Тошкентлик ёш мўйқалам усталаридан Эсон Муҳаммадиев, Пўлат Жалилов, Николай Свиридовларнинг декорация эскизлари, китоб безаклари ҳам нозик дид билан ишланган.

Л. АПАРНИКОВ,
Москва шаҳри.

ЯНГИ КВАРТАЛДА ЯНГИ МАГАЗИН

Ленинградлик моҳир бунёдкорлар қўли билан қад кўтарган «Марказ-13» кварталидаги кўркам уйларда ўн мингга яқин киши яшаяпти. Зарбдор қурувчилар бу ерда фақат турар-жой биноларигина эмас, балки маданий-маиший объектлар, шунингдек савдо шоҳобчалари учун бежирим бинолар ҳам қуриб беришди.

Яқинда кварталнинг Лабзак бекатида янги озиқ-овқат магазини харидорларга хизмат қила бошлади. Кондитер, ёғ, гастрономия, бақалея, гўшт, сабзавот бўлимларидан ташкил топган бу янги савдо тармоғида кишилар ўзларига-ўзлари хизмат қиладилар.

— Бу магазиннинг ишга тушиши бизга жуда қулай бўлди, — дейди «Марказ-13» да яшовчилар фикрини ифодалаб уй бекаси Нурия Ғуломова.

Т. ЮСУПОВ.

Суратда: ўзига ўзи хизмат қилиш магазинининг кўриниши.

А. Абалян фотоси.

СПОРТ

● **ЭРКИН КУРАШ.** Тошкентдаги Армия спорт клуби залида Ўзбекистон шахсий биринчилиги уч кун давом этди. Кўнгилли спорт жамиятлари ва идораларининг 80 дан ортиқ полвони чемпионлик номи учун курашди.

Ўз вазнлари бўйича пойтахт спортчилари С. Ходиев («Буревестник»), К. Гогос («Динамо»), Ю. Эгамбердиев («Буревестник»), Г. Дзохсоров («Динамо») Л. Шепилов («Меҳнат резервлари»), Н. Керимов («Буревестник»), Р. Гатагов («Динамо»), В. Орлов, Б. Вергун («Локомотив») ва Қорақалпоғистон вакили Ш. Машарипов ғолиб чиқдилар.

● **БЕШКУРАШ.** Ҳозирги замон бешкураши бўйича Тошкентда ўтказилган республика мусобақаларида 30 дан ортиқ спортчи қатнашди. Бу мусобақалар умумий жисмоний ва техник тайёргарлик бўйича спортчиларнинг маҳоратига кўрик бўлди.

Катталар ўртасида тошкентлик спартакчи А. Сорокин биринчи ўринни олди. У 5413 очко тўплади. Иккинчи ўринни эгалалган спорт мастери М. Матюнин 5370 очкога эга бўлди. Спорт мастери С. Шчупиков 4288 очко билан учинчи ўринни эгаллади. Ёшлар ўртасида спартакчи В. Злобин ҳаммадан яхши қатнашди.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ЖАСОРАТИ

Ўжар ва қудратли Амударё қанчалик шўхлик қилмасин барибир у инсон измида. Юртни обод, чўлни бўстон қилишда хизмат этади.

Бу йил қишнинг қаттиқ келиши ва ёғингарчилик кўп бўлиши туфайли дарё суви қирғоқлардан ошиб, кишиларга таҳлика сола бошлади. Қатор қишлоқларга, ҳатто Чоржўйга ҳам етиб келди. Ҳамма оёққа турди, ҳамма табиатнинг бу «қилиғи» билан курашгани отланди.

Темирйўлчилар ҳам табиий офатга қарши мардонавор туришди. Ҳар қайси корхоналарда зарбдор бригадалар тузилди. Вагон ва тепловоз деполари ишчилари, алоқачилар, йўл кўрсатувчилар ўз участкаларида тошқин билан курашдилар. Сув чиқариш иншоотлари кўлмак тегида қолгач темирйўлчилар 10 соатда уни бошқа жойга кўчириб, шаҳар аҳолисини тоза сув билан таъминладилар. Бошқа бир неча бригада эса мураккаб шароитда кишиларга турли озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бериб турди.

Айнқса Фороб станцияси ишчиларига қаттиқ қийинчиликни енгишга тўғри келди. Сув тўрт томондан босиб келарди. Тошкент, Фарғона, Когон, Ашхобод ва бошқа шаҳарлардан ёрдамчилар ўз вақтида етиб келди. Улар минглаб қопда қум, шағал, шох-шабадаларни сув йўлига ташлашди. Жуда кўп дамбалар қўйилди. Офатнинг йўли тўсилди.

Эл бошига оғир иш тушганда ҳамма қатори темирйўлчилар ҳам туну-кун тиним билмай ишладилар, улар тошқинни бартараф этишда жасорат намуналарини кўрсатдилар.

А. ПАШКОВА.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Кинофильмлар, 18.20 — Теленгиликлар, 18.35 — Қайтарилмас йўллар (илмий оммабоп фильм), 18.55 — Телеспектакль, 20.00 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.05 — Теленгиликлар, 20.25 — Ўн минут музика, 20.35 — Бекобод индустрлашган шаҳар, 20.55 — Меҳнат ва ҳаёт қўшиқ билан ҳамоҳанг 21.40 — Уруш ва тинчлик (иккинчи серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Ёш техниклар, 20.20 — Классик куй саҳифаларида, 21.10 — Беш йиллик илғорлари.

Рус тилида: 21.35 — Ажойиб ёз (иккинчи серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 13/II да Лайли ва Мажнун.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/II да Аяжонларим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/II да Мавлоно Муқимий.

КИНО

Ака-ука Карамазовлар (1-2 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6.15 минутда).

Марися ва Наполеон — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қатъий сир тутилган премьералар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

1969 йил 25 февраль кундуз соат 3 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фалсафа, иқтисод ва юридик фанларининг иқтисоди бўлими бўйича бирлашган илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй, конференц-зал фойесида) иқтисод фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун:

Г. П. Ганзопулос: «Греция қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳозирги аҳволи ва унинг тараққиёти тўғрисидаги буржуа назарияларининг танқиди»;

А. Қўчқоров: «Ўрта Осиё республикаларида пластмассаларни қайта ишлаб-чиқариш саноати тараққиётини оптималлаштириш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

1969 йил 25 февраль кундуз соат 2 да Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг илмий совети мажлисида, техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун:

Г. Э. Луппиан: «Ейилган автотрактор деталларини сув ва кислород қўшилма муҳитда тебранма электродни электр ёйи ёрдамида эритиб ёпиштириб тиклаш усулини текшириш» деган темада:

А. Усмонов: «Ғарбий Фарғона коллектор-зовур сувларини суғоришга ишлатиш мақсадида районлаштириш ва миқдор, сифат жиҳатидан баҳолаш» деган темада.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Учительская кўчаси, 39-уй).

Қ. Қоражоновнинг диссертация ёқлаши («Тошкент ҳақиқати», 1 февраль сонига қаралсин).

21 февралга
КЎЧИРИЛАДИ.

ЎЗБЕКИСТОН КП
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ
БИРЛАШГАН НАШРИЁТИГА

5—6 разрядли электриклар, лифт бўйича электромеханик, полиграфия машиналарини созловчилар, 5—6 разрядли слесарлар, 5—6 разрядли универсал-токарлар, вентиляция қурилмалари бўйича слесарь, текис ва юқори печать печатниклари, муқовачилар, «НШ» машинасига тикувчилар, коровуллар ҳамда қуйидаги касбларга шогирдлар: сарлавҳалар териш машинасига, ҳарф терувчилар (ўзбек ва рус тилларида), чоп қилувчилар, фальцовшчиклар, гальванотипистлар, полиграфия ускуналарини созловчилар, травильшчиклар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б—2186. ИНДЕКС — 6469. Р-01130.